

ב"ה. ימות המשיח

מפי השמועה

תשורה

מהתוועדות יום ההולדת

בית שמש, ארה"ק תובב"א
ר"ח שבט ה'תשפ"ב, תהא שנת פלאות בכל

•

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

דורון - עפולה

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

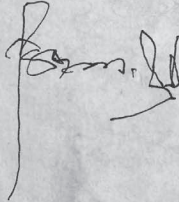
ב'ה, ב' שבט תשנ"ב
ברוקלין, נ. י.

הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' מיכאל שי

שלום וברכה!

במענה על ההודעה אשר נולד להם בן למזל טוב,

הנה יה"ר מהשי"ת שיכניסוהו לבריתו של אברהם
אבינו, וכשם שיכניסוהו לברית כן יכניסוהו לתורה
ולחופה ולמעשים טובים, ויגדלו ביחד עם זוג' ת"י
מתוך הרחבה.

בברכת מזל טוב

פתח דבר

אודה ה' מאוד בפי ובתוך רבים אהללנו.

מיוסד על הנהגתו הקדושה של כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע שחילק 'תשורה' בחתונת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, ובתור הבעת תודה וברכה לידידי ומכרי שי' המשתתפים בשמחתי מקרוב ומרחוק, אני שמוחים להגיש בזה תשורה הכוללת ל' עמודים של לקט סיפורי חסידים מפי השמועה, ונדפס בהמשך לקובצי "מפי השמועה" שי"ל בשמחות קודמות במשפחתנו.

וזאת למודעי, כי הסיפורים שנכללו בתשורה זו נלקטו מתוך דברים שנאמרו בעת התועודיות חסידותיות, ומטבע הדברים סיפורים שלא נרשמו מפי מעתיקי השמועה, נאמרו בהקשרים שונים ובשעות הלילה המאוחרות - מן הנמנע שלא ייפלו בהם שגגות בפרטים מסוימים, אך עשינו את שביכולתנו לנפות התבן מן הבר ולהציג בפני הקוראים את הסיפורים הנבחרים.

.

הא-ל הטוב הוא ית' יברך את כבודו ואת בני ביתו יחיו בתוך כלל אחב"י מברכות מאליפות מנפש ועד בשר, ובמיוחד בברכה העיקרית - שנזכה עוד ביום זה בו "הואיל משה באר את התורה הזאת", להתגלותו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, שיואל לבאר לנו תורה חדשה מפיו, ותיכף ומיד ממש.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ר"ח שבט ה'תשפ"ב
בשליחות המלך, בית שמש

ב"ה, כ"ה אד"ש תשכ"ז
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מוה' צבי שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום הולדת שלו*,
בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון ביום ההולדת. ויה"ר מהשי"ת
שתהי' שנת הצלחה אצלו הן בגשמיות והן ברוחניות ויוסיף בלימוד התורה
וקיום מצותי' מתוך הרחבה.
בברכה

מ. שניאורסאהן

* ראה במדרש שמואל (אבות פ"ה מכ"ב): מבן שלשים ועד מ' – לכלות
קוצים מן הכרם ולהיות מעשה לאחרים ומזכה לחייבייא.
הפי"נ שבמכתבו יקרא בעת רצון על הציון הק'.

מצילום האגרת.
מוה' צבי: רוטנברג, כפר.
יום הולדת שלו: השלשים. וראה גם (בקשר ליום הולדת – שלשים שנה) לקוטי לוי"צ
אג"ק ע' רעז.
ועד מ': בכתי"ק שעל העתק המזכירות (וכ"ה במדרש שמואל שם): עד בן מ'.

מפי השמועה

לקט סיפורי חסידים

כשאותו אחד התנצל ואמר שגם הוא היה בעבר בשליחות באוסטרליה, השיב לו הרבי: כנראה שעוד נשאר מה לעשות שם אחריכם...

למחרת כאשר הרש"ג תמה על כך שהרבי חילק גם להם למרות שאדמו"ר הזקן כותב שיחלק לבני הבית, השיב לו הרבי: והלא הם אלו בני ביתי!

תשובה אחרי הטשולנט?...

פעם שאלו את הצמח צדק למה חסידים מתוועדים דווקא בלילה, וזה אחרי זה פוגע בכל סדר היום וכו'.

השיב להם הצמח צדק: וכי מה אתם חושבים, שאלעזר בן דורדייא עשה תשובה בשבת בצהריים אחרי הטשולנט?

תלמיד חכם - גם בבית?...

בעיירה מסויימת היה רב חסידי שהגיעו לפניו חסיד ומתנגד לדין תורה, כשהמתנגד תובע את החסיד שחייב לו ליטרא זהב היות שפגע בכבודו, ועל פי הלכה המבזה תלמיד חכם צריך לשלם לו ליטרא זהב.

השיב לו הרב: אין בעיה, רק קודם אקרא לאשתך ואברר אצלה האם גם עמה בבית אתה נוהג כתלמיד חכם...

כפו פניו של המתנגד והוא ברח משם בבושת פנים.

ברגע כמימרא

אחרי הסתלקות אדמו"ר הזקן, ישבו קבוצת חסידים בשברון לב, כשעיקר השיח ביניהם היה שהיות והאמינו בצורה ודאית שהרבי הוא המשיח, מה יהיה כעת? ... אחד החסידים אף התבטא בכאב: "מי יודע מתי משיח יבוא?..."

עבר שם אדמו"ר ה'צמח צדק' ואמר להם: כך מדבר בלעם. 'אראנו ולא עתה'. יהודים צריכים להאמין ולחכות לביאתו בכל יום. הרביים יכולים להמשיך יראה עילאה אפילו בתינוק בן יומו, ואם היו עושים זאת - הרי משיח היה בא מייד, אלא שעדיין לא הגיע הרצון מלמעלה לזה, ומכיון שזה תלוי ברצון העליון, ההסתלקות לא נוגעת, וברגע שיגיע הזמן לזה - זה יקרה.

בני ביתו של הרבי

בלילה הראשון של חג הפסח תשכ"ט שאל הרבי את ר' לייבל קפלן - שחזר עם חבריו משליחות בת שנתיים באוסטרליה - האם כבר אכל את האפיקומן והוא השיב בחיוב, אך הבחורים שהיו עמו הבינו שהרצון של הרבי היה שיאכלו עמו את האפיקומן ואכן למחרת כאשר הרבי שאל זאת, הם השיבו בשלילה והרבי הורה להביא 5 כסאות עבור התלמידים השלוחים, הורה להביא להם כוסות והגדות, ואף העניק להם חתיכת מהאפיקומן האישי שלו, ומידי פעם וידא שלא דוחקים אותם ממקומם...

כאשר אחד הנוכחים התיישב עם ר' לייבל על אותו כסא, הקפיד על כך הרבי ואמר: "אין יושבים עם שליח על כסא אחד!".

קל וחומר חסידי

הרב זוין שאל פעם את הרבי מדוע שלא יאמרו הלל ביום ירושלים, והרבי השיב לו שאם י"ב תמוז - שהוא מועד לכלל ישראל, לא אותי בלבד וכו' - לא קבעו לומר, אז ביום ירושלים!?!...

אם היא מאמינה בי...

פעם הגיעה אשה אל הרבי ורצתה להיכנס בדחפיות אך המזכירים לא נתנו לה. היא ביררה היכן הדלת של גן עדן העליון, והחלה לדפוק... כעבור זמן קצר התקבל טלפון במשרד המזכירות והרבי ביקש לברר את פשר הדפיקות...

הריל"ג סיפר לרבי שמדובר באשה קשת-יום שרוצה להיכנס, וטוענת שמספיק לה שהרבי רק יפתח את הדלת ויאמר 'רפואה שלימה'.

אמר הרבי להשיב לה: א) אם היא באה אלי כי היא מאמינה שיש לי את הכח לברך, היא צריכה גם להאמין שכאשר אומרים לה שכעת זה לא הזמן המתאים - אזי זה לא הזמן. ב) אין לאביה שום דבר והוא בריא...

במאמר אחד יכול להיבראות!

אמרו חסידים: 'זה לא במאמר אחד יכול להיבראות', העולם כולו יכול להיבראות ממאמר של הרבי כשלומדים אותו כדבעי!

בשביל זה נשלחת לתות"ל?!...

באחת ההזדמנויות שהתאספו תלמידי התמימים לשבת שכולה משיח, אחד האורחים שהוזמן להתוועד עם התמימים היה הרשד"ב וולפא, ואחד הבחורים הזדמן בערב שבת למקווה באותה שעה שהרב וולפא הגיע.

כיון שכמות הבחורים לא תאמה את גודלו של המקווה במקום ישוב קטן שכוה, הוא 'שינה את מראיו' במהירות, וכשהם הגיעו לטבול, הוא הספיק כבר גם להעלות צחנה באופן ד'טופח על

הער א מעשה...

שאלו את ר' מוט'ל קוזלינר מאיפה כל הסיפורים שלו, כיצד ייתכן שבפיו סיפורים כל כך עסיסיים שאף אחד מעולם לא שמע אודותיהם?

פנה ר' מוט'ל לשואל כממתק סוד ואמר לו: "הער א מעשה..."

מהרבי עצמו

פעם שאלו את א' משלוחי הרבי לארץ הקודש מבוגרי תות"ל ברינואה מהיכן שאב את ה'התקשרות' שלו, והרי הוא התחנך אצל ר' ניסן... תחילה ניסה להתחמק מלהשיב, ולבסוף נענה ואמר שאכן התירוץ היחיד ש"קיבלנו את החינוך הזה מהרבי בעצמו!"...

העוגה שהוחלפה

א' מבניו של הרה"ח ר' בצלאל קופצ'יק התחייב להביא לכיתה עוגה למסיבת סיום מסכת, וכשחזר לבית התברר לו שההורים נסעו למרכז הארץ...

לא היתה לילד ברירה, כיון שכבר התחייב, והוא נעמד בעצמו מול ספר מתכונים, והכין את העוגה לבד.

כשקם בבוקר לקח את העוגה יחד עמו, אך משהו היה נראה לו מוזר וטרד את מנוחתו, אך לא הצליח לעמוד על בוריו.

כשחזר לאחר סיום הלימודים לבית, שאל את האמא, והתברר שאכן הוא הכין עוגת תפוזים, ולקח לתלמוד תורה עוגה כושית... כשההורים חזרו לבית, ראתה האמא את העוגה, וחששה שהוא שכח לנפות את הקמח (זה לא היה כתוב במתכוון...) בדקה את הנפה וראתה שהיא נותרה על מקומה הקבוע, מסודרת, נקייה.... זרקה את העוגה לפח, וב-3 לפנות בוקר נעמדה להכין עוגה חדשה, שחיכתה לבן בדיוק באותו מקום שהניח...

מנת להטפח'...

הגוף וכו'.

באחת ההתוועדויות, בשנות הסמ"ך, התוועד ר' גרשון מענדל ב-770 ולקה הרבה 'לחיים', ובשלב מסויים רצה לסיים את ההתוועדות וללכת, אבל היה צריך לגמור קודם את כל הצלחת...

בגלל שלקח יותר מידי לחיים, כבר הגיע למצב שלא יכול להכניס כלום לפה והתחיל להקיא, וכשסיים להקיא הכניס עוד חתיכה לפה, ושוב... ושוב... עד שסיים את הצלחת....

אותו בחור סיפר, שראה כיצד הרב וולפא מבחין בא' הבחורים הקרובים אליו שיצא מהמקווה ולא יכל לסבול את הריח ונכנס לשטוף את עצמו במים קרים, אך אז צעקותיו של הרב וולפא זעזעו את קירות המקווה: האם בשביל זה נשלחת לתומכי תמימים? כדי שתתקלח אחרי המקווה?

ומיני אז אותו אברך לא מסוגל להתקלח אחרי המקווה....

מהיכן תהיה סייעתא דשמיא?

ר' ישראל נעולער נקלע פעם להתוועדות חסידית בה השתתף גם אחד מרעיו החסידים ששימש ברבנות באחת העיירות ברוסיה, ובמהלך ההתוועדות החל ר' ישראל לתבוע ממנו: "אינך פוסק כהלכה, ואף אולי מאכיל טרפות ליהודים הבאים לפניך שתפסוק להם את הדין!".

החסיד נבהל לשמע הדברים, ושאל אותו איזה פסול מצא בו, והשיב לו ר' ישראל נעולער: הלוא כדי לכוון להלכה למעשה על פי רצון העליון זקוקים לסייעתא דשמיא, ואת זה יש רק למי שמתנהג בדרכי החסידות, ואילו אתה הינך יושב על כס הרבנות כבר עשרים שנה וכמעט שאינך זוכה 'להשתפשף' בהתוועדויות חסידיות, ואם כן - כיצד ייתכן ונשארת חסיד?.. ואם אינך חסיד - מהיכן שיהיה לך סייעתא דשמיא לכוון לאמיתתה של תורה?..."

יודע את ריבונו

פעם לקח הרה"ח ר' איצ'ע דער מתמיד הרבה 'לחיים' בהתוועדות בה נכח גם אדמו"ר הריי"צ, והחל לומר שמאמר חז"ל "יודע את ריבונו ומכוון למרוד בו" יכול להיאמר רק חסיד, שהרי מי שלא לומד חסידות - כלל אינו יודע את ריבונו...

כששמע זאת אדמו"ר הריי"צ, שלל את הדברים בתוקף.

לאחר חג החירות

בחודש ניסן תנש"א חלה ר' זושא ריבקין בכליות והרופאים אמרו שעליו להתחיל טיפולים בדיאליזה. כשכתב על כך לרבי השיב לו הרבי שחג הפסח נקרא חג החירות, כולל חירות מכל הענינים המבלבלים, וממילא שיגש אחרי חג הפסח וישאל רופא מחדש על מצבו הרפואי.

ואכן, בדיאגנוזה החדשה שנערכה לאחר פסח ראו שמצבו השתפר פלאים והרופאים החליטו שאינו צריך כלל טיפול כזה.

סוכתם של ישראל

על דברי חז"ל שלעתיד לבוא הקב"ה אומר לאומות העולם 'מצוה קלה יש לי וסוכה שמה' וכל אחד נוטל ועושה סוכה בראש גגו, אמרו חסידים שזו מידתם של אומות העולם, שעושים את הסוכה בראש הגג דווקא כדי שלא יכנסו בה אחרים, ואילו בני ישראל מידה אחרת יש בהם, ועושים סוכה בחצרותיהם דווקא, שיכנסו בהם האורחים.

לגמור את הצלחת

מפי השמועה מסופר, שלרה"ת ר' גרשון מענדל גרליק היתה הוראה מהרבי בבחרותו 'לגמור את כל הצלחת', ולא להתעסק עם שבירת

פגע בו כיוצא בו

רבה של אנגליה, הרב יונתן זקס אמר פעם, שהרבי פעל לתקן את מעשיהם של הגרמנים ימש-שמים באופן של 'פגע בו כיוצא בו'. הם חיפשו ביסודיות אחרי כל יהודי, גם כזה ששכח מיהדותו, כדי לפגוע בו, ואילו הרבי חיפש ביסודיות אחרי כל יהודי, גם כזה ששכח מיהדותו, כדי לרומם אותו.

להאמין ביהודים

הבעל שם טוב אמר פעם שכפי שצריך להאמין בקדוש ברוך הוא, צריך להאמין בכל יהודי, שהרי בכל יהודי יש ניצוץ בורא...

שונה ומפסיק ממשנתו

הבעל שם טוב אמר פעם, שיש מי שלומד תורה, והתורה עצמה גורמת לו לפירוד מאלוקות, 'שונה' - ומפסיק ממשנתו, השינון עצמו גורם לו להפסק מאלוקות, היות והוא מתחיל לחשוב לעצמו 'מה נאה אילן זה' (שהרי האדם נקרא עץ השדה), וכשהלימוד עצמו גורם לאדם להתגאות ולהיפרד מאלוקות, הרי הוא מתחייב בנפשו!

סימן היכר חב"ד...

ר' מענדל סיפר פעם בהתוועדות שבשנים הקשות ברוסיה חסידי חב"ד לא היו מתפללים עם טלית על הראש מכיוון שזה היה סימן מובהק לק.ג.ב. אחרי מי צריך לעקוב...

באחת מתפילות ה'נעילה' אחד החסידים הניח הטלית על הראש ללא בליטות, ואחרי עוד אחד ועוד אחד כך כל חסידי חב"ד שהיו בביהכנ"ס. ועל אף שכולם ידעו שישנם סוכנים, ואף ידעו מי הם, וידעו שזה כרוך במסירות נפש בפועל, והרי במשך כל היום התאפקת, וכו' וכו'.

וסיים ר' מענדל ואמר: "דבר שנוגע בעצם הנפש אי אפשר לעצור"

החיקוי שגרם נחת רוח

באחד הפעמים שהרה"ח ר' בערל ליווי חזר מרוסיה בשנת תשנ"ג עם קטעי הוידאו שהסריט מעבר למסך הברזל והכניס זאת לקודש פנימה, כלל הוידאו קטע בו אחד המדריכים במחנה הקיץ ניגש ליטול את ידיו, והיות ולא היה בנמצא מגבת או נייר ידיים, הוא החזיק את הנטלה עם שולי החליפה, והילד שאחריו בתור - שגדל מן הסתם בבית שלא הקפידו אפילו על דרישות ההלכה הבסיסיות... חיקה אותו והחזיק גם הוא את הנטלה עם שולי חולצתו...

כשראה זאת הרבי, חייך בחיוך רחב!

שמו של מלך בקירות הפלטיין

כשהחלו החסידים בפרסום בשורת הגאולה עם תמונתו ושמו של הרבי, היו מלעיזים שהלעיגו על כך. השיבו להם החסידים בדברי הילקוט שמעוני פרשת ויקרא רמז תכ"ח, על הפסוק "ויקרא אל משה":

"מה כתיב למעלה מן הענין? פרשת המשכן 'כאשר ציוה ה' את משה'. משל למלך שציוה את עבדו ואמר לו בנה לי פלטיין, על כל דבר ודבר שהוא בונה היה כותב עליו שמו של מלך, היה בונה כתלים וכותב עליהם שמו של מלך, היה מעמיד עמודים וכותב עליהם שמו של מלך, היה מקרה בקורות וכותב עליהם שמו של מלך. לימים נכנס המלך בתוך הפלטיין ועל כל דבר ודבר שהיה מביט היה מוצא שמו."

אלו ואלו...

מרגלא בפומיה של הרה"ח ר' מענדל פוטרפס: 'אלו ואלו בשקר משקרים'...

נבואה שהוצרכה לדורות

בספר 'From Day To Day' (לוח כיס יומי לתלמידים בשפה האנגלית, הספר הראשון שערך הרבי), קבע הרבי הפתגמים לתאריך ג' תמוז

הכתוב שמונה אותיות ולא הוציא דבר מגונה מפיו, פעם אחת ויחידה התורה מדברת "אין א נעוועלער שפראך", והוא בפרשת קורח שכתוב "ופצתה".

ומדוע?

כי כשלוחמים במשה רבינו התורה לא יכולה להתאפק ומגיבה בסגנון של נעוול...

כיבוש העיר קטנה

הרה"ח ר' מענדל פוטרפס ישב פעם בהתוועדות חסידית בצפת, ולצידו ישב שליח בא' מיישובי ארץ הקודש. ר' מענדל החל לחקור אותו אודות פעילותו והביע את הערכתו על היקף ועוצם פעולותיו, ולאחר מכן החל ר' מענדל לחקור אותו על הזמן שמקדיש ללימוד חסידות ועבודת התפילה וכו', וכאן גילה ר' מענדל כי השליח 'לא מצליח' למצוא זמן לדברים אלו מרוב עיסוקיו בעניני השליחות.

נענה ר' מענדל ואמר: "כיצד יכול להיות שאת העיר גדולה' הצלחת לכבוש, ואילו את העיר קטנה' אינך מצליח?...".

מקווה של אהבת ישראל

ר' זלמן מרוזוב נכנס פעם למקווה בשבת בשעה שכבר לא היו מגבות. הוא אמר "אוהו, היום יש לנו מקווה של אהבת ישראל, כל אחד מזדכה במגבת של חברו".

ירוד ירדנו

באחת מהשנים שר' חיים שלמה כהן הגיע לרבי לכבוד י"ט כסלו פגש את הרה"ח ר' מענדל פוטרפס בדרך מהמקווה ל-770 והגיש לו 'שלום עליכם', ור' מענדל נענה ואמר "הרבה זמן שלא התראינו".

שאל אותו ר' חיים שלמה, "והרי נפגשנו בתשרי, שנינו היינו פה?". ועל פניו של ר' מענדל ניכרה הבעת צער על שהדבר נשכח ממנו והוא

פתגם אחד המדבר על כך שכל ההשפעות באות על ידי משה רבינו (יש עוד צדיקים שגם דרכם אפשר לקבל השפעות, אך ההשפעה דרכם אינה ניצחית ואילו על ידי משה שבדור זה ניצחית...), ופתגם על הנצחיות והברית שקיימת לעולם!

כפליים לתושיה

סיפר ר' מאיר חצקלביצ', מהיישוב אבן שמואל:

בפעם הראשונה שהגעתי לחלוקת הדולרים-התרגשתי מאוד מכך שזכיתי לקבל דולר מידו הקדושה של הרבי. ומכיוון שהגעתי ממקום רחוק, אחרי נסיעה ארוכה במיוחד, החלטתי ששווה לעמוד עוד הפעם בתור כדי לקבל דולר נוסף.

ואכן עברתי שוב והרבי נתן לי עוד דולר.

ומאז, בכל פעם שהגעתי לחלוקת הדולרים - נתן לי הרבי מלכתחילה שני דולרים...

בכלל מאתיים מנה

פעם הגיע אחד מחסידי גור, לחלוקת דולרים אצל הרבי וביקש ברכה עבור רבו האדמו"ר מגור, והרבי בירך "אריך ימים על ממלכתו", החסיד ענה אמן והמשיך.

אח"כ נזכר שבעצם לא ביקש ברכה עבור עצמו, ועמד עוה"פ בתור. כשעבר שוב, אמר הרבי: "כמדומני שכבר היית פה".

השיב החסיד: שהפעם הגיע לבקש ברכה לעצמו!

תמה הרבי ואמר: "הרי יש בכלל מאתיים מנה" [כלומר, אתה הרי חסיד שלו וא"כ בברכה לרבך גם אתה כלול]...

אין א נעוועלער שפראך

פעם התוועד הרה"ח ר' מנדל מרוזוב בשבת פרשת קורח, וכטוב ליבו אמר: אף שבדרך כלל מקפידה התורה מאד על לשון נקייה שהרי 'עיקם

תמימה כלל לא ידעו על מה שהתרחש בבית חינו, וזה נודע להם רק בדרך אגב כאשר אחד מבני החבורה שמע איזה דיווח ברדיו ממנו הבין באופן עקיף בבת אחת גם שאדמו"ר הרי"צ כבר הסתלק, וגם שכבר מונה רבי חדש.

בהתוועדות הקרובה, אחד הנושאים שדוברו בין חבורת הצעירים היה: "מה נאמר לרבי החדש כאשר נפגוש אותו בפעם הראשונה", והרב כגן אמר שהוא יאמר לרבי: "אני חייל שלך, ואעשה כל מה שתאמר לי".

חלפו 19 שנה עד שהוא הצליח לצאת ולהגיע לבית חיינו, אך הקושי של ההסתדרות בארצות הרווחה וקשיים נוספים שהיו לו, גרמו לכך שהוא היה במצב רוח שפוף ומדוכדך.

כאשר נכנס אל הרבי, אמר לו הרבי (כמובן מבלי שיאמר לרבי דבר על ההתוועדות שנערכה כשני עשורים קודם לכן!): "אתה אמרת שאתה חייל שלי, וחייל שלי צריך להיות בשמחה!".

מעלת האנשים הפשוטים

כאשר ביקש הרבי מהחסידים שישלחו את תמונות בני המשפחה שלהם וכו', לא התיישב הדבר בדעתו של הרה"ח ר' יעקב לבנדא.

כמענה על כך השיב הרבי, שיש אנשים שלהם זה מועיל, ואף על פי שלפי שיטת הרמב"ם שכתב את המורה נבוכים על אף שיכול לבלבל את הסכלים, היות והוא מועיל לחכמים "שאנו מעדיפים כמו שבארנו במורה שימשך אחרינו בעל שכל בידיעת האמת ואפילו אחד, ואף על פי שיתרחקו ממנו אלפי סכלים בגלל דעותיהם הנפסדות", הרי שיטת החסידות היא אחרת משיטת הרמב"ם, ויש לדאוג גם לאיש פשוט ויש מעלה גם בו...

אדם דואג על איבוד דמיו

פעם נכנס רב הונגרי אל הרבי וסיפר שאצלם במשפחה כבר כמה דורות שואלים בנוגע למדרש

נאנח ואמר "איך יכול להיות שלא זוכרים מפגש עם יהודי...".

בחיילא יתיר

על 'הניגון מפולטובה' מסופר, שפעם הגיע לליובאוויטש 'א גוטער איד' כדי לפגוש באדמו"ר המהר"ש, ובדרכו לרבי חלף על פניו של הרי"מ מפולטובה, שהיה שקוע בתפילתו כשהניגון מתנגן בפיו. הוא האזין לתפילה והפטיר: "ונגעראמן זה עמד כבר על פתחה של גהינום...", וכששאלוהו מניין לו אמר: אני שומע בתפילתו תנועה עמוקה של 'בחיילא יתיר'...

(בהיותו אברך, היתה תקופה שנמשך אחר ספרים חיצוניים ואדמו"ר המהר"ש ביקש שיקראו אותו אליו והוא נתן לו דרך בעבודת השם, ולבסוף הפך לצמוד לכבו של אדמו"ר הרשב"ב ומנכבדי החסידים וכו').

פירות טובים יותר

הרבנית רבקה היתה נמוכה, וכאשר התחתנה עם משפחת בית הרב (כידוע ה'ביאור' של זושא פויזנר שהיה צריך שמישהו ימות כדי שיסכימו לא להתחתן עם ג'זע ולקחת שידוך מ'בני השפחות'...), היו מבני המשפחה שגיחכו על העובדה שהיא נמוכה ואילו כל שאר בני המשפחה - משפחת שניאורסון - עם ציור קומה נאה, גבוהים וכו'.

כמובן שהדבר גרם לה לנמיכות רוח, וכשראה זאת אדמו"ר הצמח צדק קרא לה ואמר לה שידוע שדווקא העצים הנמוכים נותנים פירות טובים יותר!

חייל צריך להיות בשמחה

בתקופה של 'שבת תש"י, כאשר 'ובא השמש וזרח השמש', היתה קבוצה של צעירים ברוסיה שהחלו להתקרב לחסידות, וביניהם היה גם הרב כגן. במשך תקופה ארוכה שנמשכה למעלה משנה

החידוש של סכיני השחיטה המלוטשים.

ביאר על כך הרה"ג הרה"ח הרב זלמן שמעון דווארקין, שחידוש זה קשור עם כללות החידוש של אדמו"ר הזקן בייסוד שיטת חב"ד:

עד לאדמו"ר הזקן היו ששחטו בסכין דק וחד, אך הוא היה נפגם בקלות וגורם לבעיות הלכתיות, לעומתם היו כאלו ששחטו בסכין עבה שפחות נפגם, אך דורש הולכה והבאה ממושכת וגם בזה עלולים להתעורר בעיות שונות, וזה היה חידוש של אדמו"ר הזקן, שהסכין יהיה אמנם עבה אך מלוטש מב' צידיו, 'חד וחלק'.

וכך גם בשיטת החסידות:

בעבודת השם המושתתת על השכל בלבד, הרי ייתכן בקלות שיפול 'פגם', ולעומת זאת עבודה המיוסדת על אמונה ותמימות בלבד, דורשת הרבה 'הולכה והבאה'. וזהו החידוש של אדמו"ר הזקן, יחד עם האמונה הטהורה - מחדירה זאת החסידות באופן של שכל והבנה והשגה בצורה הבהירה ביותר, כך שיש את ב' המעלות, המחזקות זו את זו ומביאות לעבודת השם תמימה, 'חד וחלק'.

על כל מוצא פי השם

פעם ביקר אדמו"ר הזקן בביתו של רבי יהודה לייב הכהן וראה אותו יושב על כסאו ומעיין בכתביו, ולאחר מכן ראו אותו מוטל עם כסאו לאחור כשהוא שקוע בדבקות ומחזיק בדף עליו כתוב: "כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם".

לאחר מכן ביאר לאדמו"ר הזקן את פשר הדבקות באומרו: "שאפשר לחיות גם בלי לחם, אני מבין. אך 'על כל מוצא פי השם' כיצד ייתכן ש'יחיה האדם'? הייתכן שלאחר שאדם מוציא מפיו שם ה' יוסיף לחיות?...!".

מאיפה אמצא חצי שעה

אדמו"ר הזקן התבטא פעם על

פליאה 'ואיה השה לעולה - הדא הוא דכתיב אדם דואג על איבוד דמיו ואינו דואג על איבוד ימיו', וכל מי ששאלו אותו - לא ידע להשיב.

אמר לו הרבי שיצחק שאל את אביו האם דמו יזרק על גבי המזבח כדין בכור או כדין עולה, וזו כוונת שאלתו: "ואיה השה לעולה". וזו כוונת המדרש, שיצחק דאב היכן יהיה 'איבוד דמיו' וכלל לא דאג על 'איבוד ימיו', על כך שהולך להישחט...

ראשו על כרעיו ועל קרבו

ר' מוט'ל קוזלינר התועד פעם בירושלים ואמר שהתאריכים של הדור השביעי קשורים עם פרשת בא והמסופר בה: 'שבט חל תמיד בשבוע של פרשת בא, או עכ"פ בשבוע המתברך מפרשת בא, וי"א ניסן הוא התאריך בו התרחש המסופר בפרשה.

ומה עלינו ללמוד מזה?

שההתקשרות לרבי, קשורה עם שחיטת ה'אלילים', ואף בו - בבחינת "ראשו על כרעיו ועל קרבו":

- יש מי שעושה אליל מ'ראשו', השכלה, הבנה, הסברה

- יש מי שעושה אליל מ'כרעיו', כוחו הפיזי, השליטה, החוזק

- ויש מי שעושה אליל מ'קרבו', עניני האכילה ותענוגות הגוף

אלו כמו אלו צריכים לדעת, שהמבוא 'להתחיל' בכלל את 'הדור השביעי' הוא בשחיטה במסירות נפש של כל האלילים הללו, גם אם הם נראים כמו כבשים תמימים, 'ראשו על כרעיו ועל קרבו'....

'חד וחלק'

אחד החידושים ההלכתיים של אדמו"ר הזקן שהיו מהדברים עליהם התבטא "תיתי לי", היה

את הנפטרת, אמר הרבי שיגשו לחנות בה יש מן הסתם מטאטא עשוי מקש, ויפרקו את הקש מהמטאטא ויביאו.

כאן לא מגרשים

בני זוג שנכנסו לרבי שמעו את צלצול הפעמון המבשר על סיומה של היחידות, אמר האשה לרבי: "אני רואה שכבר מגרשים אותנו".

אמר לה הרבי: כאן לא מגרשים.

האשה: אבל חייבים לשמור על בריאותו של הרבי.

הרבי: לא, יש רבים הרוצים להכניס וצריך לאפשר גם להם.

הכל יחסי

הרה"ג הרה"ח הרב דוד משה ליברמן רצה פעם להמחיש עד כמה חושי האדם עלולים להטעות אותו, וכל שכן כוחות השכל והרגש - באמצעות משל מאדם המכניס אצבעו לדלי מים פושרים. אם לפני כן אצבעו היתה בכלי של מים רותחים, יחוש שהמים קרים, ואילו אם היתה לפני זה בדלי של מים קרים - ירגיש שהמים חמים.

אין דרך אחרת

זוג צעיר של חוזרים בתשובה כתב לרבי על לבטים שונים, והרבי כתב להם שהפתרון לבלבולים הוא חיזוק הנשמה באמצעות חיים על פי התורה, "לכשיאכלו מזון רוחני בריא לבני ישראל (חיים על פי תורת חיים), יהיו בריאים גם בגשמיות. ואין דרך אחרת".

בני הזוג סיפרו שעיקר מה שהשפיע עליהם הוא דווקא הסיום, ההבהרה הברורה של הרבי ש"אין דרך אחרת".

עצמו, שאילו היה לו פנאי חצי שעה - היה לומד את כל השבעים לשונות, אך היכן ימצא חצי שעה!...?

ניגוני הרבי

מקובל אצל חסידים, שהניגונים שהרבי לימד לאורך השנים, היו ניגונים שאמו של הרבי אהבה והיתה מנגנת לו אותם בילדותו.

עד שיכלה מפי המתרגם

בשנה שהרבי לימד את הניגון 'סטאו יא פיטו', לא הצליחו החסידים בתחילה 'לתפוס' את המילים, והרבי פנה לימינו לר' מיכל רסקין ואמר לו: 'רסקין! תתרגם עבור הקהל'.

ר' מיכל ענה לרבי שהוא בעצמו לא מבין את כל המילים ואז הרבי אמר כל מילה מהניגון לחוד ור' מיכל תירגם.

בכל שנה מאז ר' מיכל היה מנגן את הניגון בדביקות מיוחדת לאחר מספר כוסיות לחיים.

בקשתה של הרבנית

בתקופה הראשונה לאחר שר' מיכל רסקין פתח את חנות הירקות, לא הצליח כל כך במסחר, וכשסיפר על כך לרבי, הציע הרבי להציב מהסחורה מחוץ לחנות וזה יעורר אנשים להיכנס ולקנות, ואכן לאחר שקיים את עצת הרבי המצב נעשה טוב יותר.

בשל קרבת המקום של החנות לביתה של אם המלכות' הרבנית חנה, זכה ליחס וקשר מיוחד עם הרבנית. כך לדוגמא הרבנית פנתה אליו פעם וביקשה ממנו שהיות ורכבו בצבע שחור, כאשר הוא חונה מול ביתה, היא נזכרת ב"עורב השחור" שלקח את בעלה הרב לוי יצחק למאסר, לכן מבקשת שיחנה במקום אחר...

לאחר פטירת הרבנית, כאשר חיפשו קש כדי להניח כנהוג על הרצפה במקום בו הניחו

אמת נכון הדבר

פעם שאלו את הרה"ג הרה"ח ר' בומי פרינדלנד אם צריך להתכונן להתוועדות או לא.

השיב הרב פרינדלנד: "להתכונן צריך. אבל בשעת ההתוועדות לאו דווקא שצריך להגיד את מה שהכנת..."

העצה היחידה - לא לעשות

מישהו שאל את הרבי מה הוא יכול לעשות עם ה'בעיה' של ריבוי הילודה, השיב לו הרבי שהעצה היחידה היא לא לעשות כלום...

לכתוב לרבי באופן ברור

סיפר הרה"ח הרב שבתאי סלבטיצקי:

כשלמדתי בישיבת תומכי תמימים בכפר חב"ד למד איתנו בחור שכתב לרבי כמה מכתבים אישיים והרבי לא ענה לו, וכשנסענו לשנת ה'קבוצה' והגענו לרבי, אותו בחור נכנס ליחידות, ובין הדברים הוא שאל את הרבי מדוע לא קיבל מענה על מכתביו.

השיב לו הרבי (התוכן): "אני לא עונה כיוון שאתה כותב בין השורות, ואני עונה לאנשים שמדברים בתוך השורות".

הרבי: לברוח מהמתנגדים...

כאשר מרת אסתר הדסה בלינוב (לבית וילער) למדה בסמינר והחלה להתקרב לחב"ד, כתבה לרבי בתמימותה על רב שמדבר באוזניה סרה על חסידות חב"ד...

השיב לה הרבי: "לפלא שעושה זה עליה ורשם בה בשעה שבפירוש אמרו חכמינו זכרונם לברכה: כל המספר לשון הרע מגדיל עוונות כנגד שלש עבירות עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים (ערכין טו, ב). ומוכן שצריכים לברוח מהם ומחבורתם ואפילו לא להתווכח".

הנהגה בנימוס

בחלונות בית השמירה שרכש ר' זלמן גוראריה שהיו פונים לעבר בית הרבי והרבנית היו וילונות שהיו סגורים כל העת. הסיבה לתליית וילונות אלו נעוצים בכך שפעם הרבי ראה מביתו את אחד התמימים שותה מים היישר מן הבקבוק ולא מזג אותם תחילה לכוס. הרבי העיר על כך ומאז נתבקשו התמימים להקפיד על התנהגותם ובנוסף לכך גם תלו וילונות לכסות את הנעשה בבית.

אל תפריע להם...

אירע פעם והרב (הת') שמואל גרוזמן קרא קריאת שמע שעל המיטה ליד חלון הספרים הממוסגר הממוקם מול חדר המזכירות ולפתע נפתחה הדלת של גן עדן התחתון והרבי הופיע בפתח.

מתוך אינסטינקט הוא החל בלחשוש של "שששששש" כדי לאותת לחבריו היושבים בזאל הקטן שהרבי יוצא. הרבי סימן לו בשתי כפות ידיו כלפי מטה כאומר לו "אל תרעיש ואל תפריע להם".

הקבלה שפעלה

הרה"ח ר' חנוך גליצנשטיין התעסק שנים ארוכות עם הקמת מבנה הישיבה של תורת אמת ברחוב ירמיהו, ושנים ארוכות הוא עמד כשלד שומם, והרבי אף היה מעורב ודברן להשלמת הבנייה.

כיצד לבסוף השיגו את הכסף?

כחלק ממאמציו לגייס כספים, דאג ר' חנוך לפרסם גם מעבר לים על כך שמקימים ישיבה בעיר הקודש, ובאחד הימים הגיע אל שולחנו כמזכיר הישיבה מעטפה מחו"ל ובה תרומה של דולר בודד.

הוא התלבט רבות אם לשלוח קבלה, כשמלבד העיסוק בכך - ההוצאות על משלוח הקבלה 'יכסו' את התרומה... לבסוף החליט לנהוג בסדר הקבוע

כאשר תמים מתחתן, והוא נכנס למטבח לחוות דעתו לאשתו כיצד להכין את סלט העגבניות, הוא הוא הסימן הראשון שהוא מאבד גובה ומתחיל להיות 'בעל הבית'... ועל כך היו אומרים עליו 'הבעל עננו'...

מעלת הבגדים

בנוגע חמשל הידוע עם תלמידי הבעל שם טוב, שהראה להם שור עם שטריימל אוכל סעודת שבת, כותב אדמו"ר הרש"ב שבעוד וכל מהותו של אותו יהודי נראתה כמו שור, הבגד לא השתנה (השטריימל נשאר שטריימל...) כי את הבגד של שבת אי אפשר להוריד לקליפות...

פארבייסען אי אפשר להכחיש

בשיחת שבת פרשת תולדות תשי"ד אמר הרבי:

כאשר יוצאים ידי חובת סעודה שלישית בדברי תורה, הנה כאשר אומרים 'א' איגענע תורה', יכול לבוא משהו במוצאי שבת ולהפריך את ה'תורה', ונמצא - שנשארים ללא סעודה שלישית...

ולכן מוטב לצאת ידי חובה עם חתיכת דג מלוח... או עם אמירת דבר תורה אמיתי שאי אפשר להפריכו...

מתירין להתפלל עם העבריינים

כאשר מר משה ארם - מאנשי מפלגת העבודה - נכנס לרבי ליחידות, סיפר איך לפני מספר שנים צעד רגלית בערב יום הכיפורים לבית הכנסת, כהרגלו, אף שלא שמר בימות השנה על אורח חיים של תורה ומצוות, הקפיד לשמור את יום הכיפורים במלואו.

כשנכנס לבית הכנסת ב'נחלת בנימין', קפץ עליו בחיבוק וידו ר' פניייע אלטהויז ואמר לו בהתרגשות: הצלת אותנו! אנו יושבים וממתנינים, ברצוננו לומר 'אנו מתירין להתפלל עם

ולשגר את הקבלה.

לא חלף זמן ארוך, ושוב מגיעה אל שולחנו תרומה נוספת מאותה אשה תושבת חו"ל, ושוב התלבט, ושוב שלח קבלה, והדבר הפך לנוהג קבוע. אחת למספר שבועות מגיעה תרומה של דולר בודד, ור' חנוך שולח קבלה.

כעבור מספר שנים (!) הגיע מכתב ובו מגולל סיפור חייה של האשה הערירית, שרצתה להוריש את עזבוניה למוסד מסודר ונאמן, ועשתה נסיונות שונים כדי למצוא את המוסד לו תחליט להקדיש את ירושתה הגדולה... ולאחר שנוכחה לדעת כי הישיבה בתורת אמת מוקירה תודה לתורמים, אפילו על סכומים קטנים, ומוציאה קבלה אפילו על סכום פשוט שכזה - היא מחליטה להוריש למוסד את כל הכסף שצברה לאורך השנים!

עם כסף זה הושלמה בניית המוסד.

בחירה לכתחילה

הרה"ח ר' זעליג פלדמן התוועד פעם ואמר: אילו היו נותנים לנו את הבחירה בידינו להחליט באיזה דור להוולד האם בדורו של אדמו"ר הזקן או שאר האדמו"רים או בדורו של הרבי, הרי ברור שהיינו בוחרים בדורו של הרבי!

להצטער על ה'אתכפיא'

הרב יהודה חיסריק ע"ה היה אומר בשם המשפיע ר' אלטער שימחוביץ:

האם אנו שייכים לענייני 'אתכפיא' במידה שתורת החסידות תובעת מאיתנו? הלא אנו רחוקים מכך מאוד.

אבל לפחות כשאנו מתיישבים לאכול, עלינו להצטער על שאיננו אוכלים כראוי - ב'אתכפיא'.

הבעל עננו

בתומכי תמימים היו נוהגים לומר כי

שאלוהו: הכיצד ייתכן שאתה גם כהן וגם יכול להיות קברן?

השיב להם: נו, ומה בכך? אקבור אתכם בעודכם בחיים!

שחיטת ליובאוויטש

כאשר אדמו"ר הריי"צ הגיע לארצות הברית, אכל משחיטתו של ר' פתחיה לאם (חמיו של ר' פינייע קארף) אף שהיה ללא זקן ולא נמנה על חסידי חב"ד, אך נודע כירא שמים גדול.

החודש החסידי

בשבת מברכים החודש כסלו תשמ"ב התבטא הרבי שהמצב הנרצה הוא שישאלו ילד קטן מהו ענינו של חודש זה (חודש כסלו) והוא יענה בפשטות: זהו הרי חודש חסידי!

'שליחות' של גביר

ר' מאיר גניביש כתב לרבי אחרי החתונה שהוא רוצה לצאת לשליחות, והרבי אמר לו שהשליחות שלו זה להתעסק בביוזעס ולתמוך בשלוחים אחרים.

רואי פני המלך

לזוג שלוחים שרצו לעזוב את מקום השליחות, ענה הרבי: למרות שבכל התחומים הצלחתם למעלה מדרך הטבע, מצליח המלך זקן וכסיל לשכנע אתכם להיות מ'הירא ורך הלבב' ולברוח מהמערכה רגע לפני הניצחון הסופי. הרי בקרוב ממש נזכה לביאת משיח צדקנו, ועליכם להחליט היכן ברצונכם להיות אז - האם להידחק בין המוני העם או לעמוד עם כל השלוחים 'רואי פני המלך' היושבים ראשונה במלכות!...

העבריינים, אבל לא היה בכל בית הכנסת עבריין אחד לרפואה, והנה כעת הגעת והצלת אותנו...

כששמע הרבי את תיאור הדברים, עלה חיוך רחב על פניו הקדושות...

לא להתפתות לטענות קורח

בשנת תשמ"ט עורר הרבי על לימוד פרק תניא יומי לפני התפילה. א' התמימים שאל את ר' מענדל בתמימות אולי הרבי מתכוון לבעלי-בתים שלא מספיקים ללמוד חסידות כראוי, ואין הכוונה גם לבחורי ישיבה שלומדים שעה וחצי חסידות בבוקר ועוד שעה וחצי בערב ומתעמקים ב'המשכים' וכו'.

השיב לו ר' מענדל בחריפות: הרי זוהי טענתו של קורח!

בית מלא ספרים פטור מן המזוזה?

הוראה של הרבי היא הוראה, וכולם צריכים לקיים אותה!

ומה בכך? אקבור אתכם חיים!

הרה"ח ר' דוד פוטאש היה גביר גדול, ועירי, והחזיק בבעלותו בית גדול בתל אביב של מעלה, וכשהגיע לגבורות, החל ר' שאול ברוק לשכנע אותו שיוריש את הבית לטובת תומכי תמימים. לאחר שביקש ממנו שוב ושוב, רטן הר' פוטאש בפניו ואמר לו: "הרי עודני בחיים, וכי אתה רוצה לירש אותי בחיי?!...!"

השיב לו ר' שאול במשל:

פעם היה יהודי אביון שחיפש פרנסה, והגיע לעיירה מסויימת, וברצונו לשכנע אותם שיקבלו אותו ככלי קודש, אמר להם שביכולתו גם לשחוט, גם לפסוק הלכות, גם להיות הקברן, גם להתחזן, גם להיות שמש, וגם לישא כפיים, וגם להיות סופר סת"ם ולקדש, וכך במשכורת אחת יוכלו למלא את כל צרכי הקהילה.

שהפילה רחמנא-ליצלן כמה וכמה מבניה.

באותה שעה היה אדמו"ר ה'צמח צדק' כבר בא בימים, והוא פתח את חלוקו והראה בשרו ואמר לה: 'מה את רוצה ממני, הרי אני איש זקן'.

כשיצאה וסיפרה מה שהיה בקודש פנימה, אמרו לה החסידים שהיא יכולה לילך הביתה ולהיות רגועה, והסבירו לה על יסוד דברי המשנה "מעולם לא הפילה מריח בשר הקודש", שאף על פי שה' ריח - לא הפילה, וכך פעל גם אדמו"ר הצמח צדק, שעל ידי 'ריח בשר הקודש' שהראה לה בשרו - פעל ש'לא הפילה האשה'!

כלי שני, אבל היד סולדת בו

אדמו"ר ה'צמח צדק' היה מפורסם בכל גלילות מושבות היהודים, ורבים הסתפחו על חצרו ושמעו הלך בכל המדינות. פעם החליטו ב' א' גוטע אידן' לנסוע לאדמו"ר ה'צמח צדק' לתהות על קנקנו ולהנות מאורו, וזמן הנסיעה ממקומם אל הרבי נמשך כמה שבועות.

כשהגיעו לליובאוויטש, היה זה בדיוק בשעה שאדמו"ר הצמח צדק סיים לומר דא"ת, והיו מאד עצובים שהרי בשביל זה באו, לשמוע דברי אלוקים חיים, ובאו בטענה לרבי שנסעו כל כך הרבה זמן, וכעת פספסו את שמיעת התורה.

השיב להם אדמו"ר ה'צמח צדק', שבמקום זאת ר' אייזיק ילמד עמם פרק תניא, אך הם טענו 'זהלא זה 'כלי שני'...' והשיב להם אדמו"ר הצמח צדק שעם כל זה, "אבל היד סולדת בו".

ר' אייזיק החל ללמוד עמם את פרק התניא והסביר להם שצדיק שמקיים תורה ומצות הוא גבול, חסיד שמקיים לפנים משורת הדין הוא בלי גבול, ורבי הוא 'בלי גבול בגבול' (וזה היתה כוונת אדמו"ר ה'צמח צדק' שקודם ר' אייזיק ילמד איתם פרק תניא...).

לא הספיקו לאכול...

פעם אירע בליובאוויטש שאדמו"ר הרשב"א

לא מתבייש. מתעקש.

שמעון פוטאש נכנס כילד ליחידות אצל הרבי והרבי שאל את שמו והוא לא ענה. הרבי פתח את מגירת השולחן והוציא מטבע אנגלי ואמר לילד שיתן לו אם יגיד את שמו ועדיין הילד סירב. ההורים התנצלו ואמרו שהילד מתבייש, אך הרבי תיקן אותם ואמר: "הוא לא מתבייש. הוא עקשן".

הרבי הציל אותך

פעם הכניס א' התמימים הערה ברש"י עבור מערכת הערות התמימים ואנ"ש של "אהלי תורה", וחברי המערכת הדפיסו את ההערה עם הערה שכנראה הכותב לא פתח את המפרשים הבסיסיים על הפסוק...

בהתועדות בשבת הרבי התייחס בדיוק לפסוקים הללו וציין את הפירוש שאותו א' כתב, ולאחר מכן דחה את הפירוש מכח קושיות המפרשים, והעיקר - לאחר מכן חזר הרבי והסביר למה שייך לומר כך למרות שהדחייה כ'ל כך חזקה...

אחרי ההתועדות ניגש אליו הר' גערליצקי ואמר לו "הרבי הציל אותך...".

החש בראשו

אדמו"ר הצמח צדק התבטא פעם:

חז"ל אומרים 'החש בראשו יעסוק בתורה'. והפירוש בזה הוא, שה'חש בראשו' - מי שיש לו סברות עקומות און א קרומער קאפ, יעסוק בתורה - ליישר ראשו. אבל מי שיש לו א קאפוויטאג, זאל ער גייען שלאפען! [מי שיש לו ראש עקום - שיעסוק בתורה שתיישר אותו, אבל מי שכואב לו הראש כי אינו מרגיש טוב - שילך לישון!...]

לא הפילה אשה

פעם הגיעה אל אדמו"ר ה'צמח צדק' אשה

🌿 התירוץ האמיתי

פעם התוועד הרה"ח ר' פניייע קארף עם קבוצת מקורבים, ואחד מהם שאל אותו מדוע הוא לא יצא לשליחות.

השיב לו ר' פניייע: אומר לך כעת את התירוץ המזויף: היות וכתבתי לרבי על שליחות והרבי כתב לי שגם עיסוק בחינוך הוא שליחות, לכן אני עוסק בחינוך.

כשנמשכה ההתוועדות, אור אותו אחד אומץ ושאל שוב מהו התירוץ 'האמיתי', השיב לו ר' פניייע: "אחי ר' אברהם שאל את הרבי את אותה שאלה וקיבל את אותו מענה, והנה בסופו של דבר קיבל את האישור של הרבי והוא זוכה לשמש כשליח. אם כך מדוע הוא כן שליח ואני לא? מסתבר שלא מספיק רצייתי באמת...".

🌿 ספריית הרמב"ם

סיפר הרה"ח ר' יחיאל יוסף צייטלין שאחרי שהרבי יצא עם התקנה של לימוד הרמב"ם דאג יחד עם בחור נוסף להתריים ספרייה מיוחדת עבור ספרי הרמב"ם והתקינו אותה במערב 770.

על אף שכתבו מכך דו"ח לרבי לא זכו למענה או התייחסות כלשהיא.

כשבועיים לאחר שסיימו לבנות את הספרייה, הצליחו להשיג את המימון לרכוש ספרים למלא אותה, וכבר בבוקר הראשון לאחר שמילאו את הספרייה, בשעה שהרבי נכנס לתפילה, הביט הרבי כלפי הספרים וניכרה על פניו הק' קורת רוח מיוחדת, שהתבטאה בכך שהרבי המשיך להביט אל עבר הספרייה איאלו צעדים אחרי שכבר המשיך הלאה.

🌿 הטעם לאמירת 'לחיים'

משלו חסידים משל:

מגיד מישרים מפורסם היה הולך מעיר לעיר ודורש בפני הקהל "מוסר". בבואו לאחת העיירות הקטנות, הודיע לבני הקהילה כי לא ידרוש בפניהם

אמר מאמר ארוך בלילה הראשון של החג, ואחר שסיים את המאמר התיישבו הבחורים לחזור על המאמר, והחזרה נמשכה עד אור הבוקר...

כשהרבנית שאלה את החזור ר' אליהו ייאכיל (סימפסון) מתי הספיקו לאכול סעודת יום טוב, נאלץ לספר שאכן לא אכלו מרוב שהיו שקועים בחזרת המאמר!

🌿 העצה 'לגדול' בחסידות

פעם שאל אחד החסידים את כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע איך הוא יכול 'לגדול' בחסידות.

השיב לו הרבי, שכפי שבגשמיות עיקר הגדילה היא בזמן השינה, כך גם ברוחניות, אם ילמד הרבה חסידות ויחקוק את אותו ענין במוחו שוב ושוב עד שיחלום על דברי חסידות בזמן השינה, על ידי זה יגדל בחסידות...

🌿 מהפך עם נעליים קרועות

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע התבטא פעם שכאשר אברך הולך עם 'נעליים קרועות' ("אז עס וועט אריינגייען א יונגעראמן מיט צוריסענע שיד") הוא 'מבטל' את המהפכה של הקומוניזם ("ער וועט איבערקרן די מהפכה").

🌿 לעשות

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע אמר פעם: "אונזערע ענין איז צו טאן, נישט אויפטאן" (הענין שלנו הוא 'לעשות', לא 'לחדש').

🌿 משפיע עם רשיון?

הרה"ח ר' פניייע קארף פעם את הרבי האם לעשות רשיון, כיון שעבודתו כמשפיע היתה בריחוק מקום יחסי מקראון הייטס.

השיב לו הרבי: מעולם לא שמעתי על משפיע עם רשיון...

והרבי הוסיף: כשהרבי מסאטמר רוצה לעשות הפגנה מול השגרירות הוא לא מבקש מאף אחד ובכל זאת כל הרחובות מסביב מלאים בשילוט, ולמה? כי "אוהב מה שהאהוב אוהב", יודעים שאכפת לו מזה ולכן עושים על הצד הטוב ביותר, אז למה בליובאוויטש צריך להגיד כל דבר?!...

מישהו צריך להתעסק בזה

באחת השנים, נקלע העיתון 'דער איד' למצוקה כלכלית ועמד בפני סכנת סגירה. כשנודע על כך לרבי, דאג לשלוח סכום כסף מכובד, שסייע לעיתון לחזור למסלול ולעמוד על הרגליים.

כשא' מזקני החסידים אזר אומץ ושאל את הרבי כיצד ייתכן שהרבי מסייע לעיתון שנוקט באופן עיקבי בגישה המנוגדת לדעת הרבי, השיב הרבי: הרי אם הם לא היו עוסקים בדברים הללו, אנחנו היינו צריכים להתעסק בזה. מוטב אם כן שהם ימשיכו לעסוק בזה, ואנחנו נוכל להמשיך ולהתעסק להוסיף באור.

מוחל וסולה

פעם א' מתלמידיו של ר' פנייע קארף שאל אותו אם הוא סלח לאותם חסידי שאטמר שהתעללו בו.

השיב לו ר' פנייע: אכן לא מחלתי להם. אך הסיבה היא לא בגלל שאני שומר להם טינה, אלא מכיון שלא עשו תשובה, ואם היו עושים תשובה - הייתי מוחל להם בלב שלם.

יוקר עניית 'אמן'

כאשר נכנסה הרבנית רבקה זאיאנץ (בת ר' מ"מ מייע) לייחוד אצל אדמו"ר הרי"צ בתור ילדה יחד עם משפחתה, עם סיום מלחמת העולם השנייה, פניו של הרבי קרנו והוא הרעיף על בני המשפחה ברכות, והורה לילדים להביט תמיד בסידור כשהם מתפללים, והוסיף: "חשוב ויקר

עד שיקבל את שכרו. תושבי העיירה, שהכירו את אותו מגיד כאיש אמת שאך ורק טובת האמת וחיוזק היהדות חשובים לו - התפלאו מאוד, אך לבסוף הסכימו ושילמו לו את שכרו.

לאחר שדרש בפניהם את דרשתו ודיבר בפניהם דברי מוסר והתעוררות, החזיר להם אותו מגיד מישרים את סכום הכסף שקיבל מהם, ולפליאתם של התושבים, שהתעצמה כפליים, הסביר:

"בבואי הנה חשבתי לעצמי - באיזו זכות מגיע אני ונותן "חלק" לבניו של הקב"ה - "בני בכורי ישראל"? מנין העוז והחוצפה לתת להם מוסר? אך כאשר שילמתם תמורת כך, הרי שזו נעשתה מלאכתי וחובתי, ובאם אשתמט ממנה אהיה כגולן וככזבן, ובכך איני חפץ, ואילו עתה, משסיימתי, שוב אינני זקוק לכספכם..." סיים המגיד.

הוא הדבר בנוגע לאמירת לחיים. ללא לחיים - מי הוא זה ואיזהו ש'מתאים' להתועד ולדרוש מהזולת? אולם לאחר שאומרים לחיים, נעשים מחוייבים לענין ואין כל ברירה כי אם לדבר על מה שצריך...

אוהב מה שהאהוב אוהב

באחד מלילות ה'יחידות' חיכה בתור להיכנס אל הקודש פנימה חייל מהצבא האמריקאי לבוש בכל מדי הצבא וסמלי היחידה וכו'. לפועל התור שלו היה בין האחרונים.

כשנכנס הרבי שאל אותו כמה זמן הוא מחכה בחוץ, ואמר שמתחילת הלילה. הרבי שאל אותו מה הוא עשה כל הזמן הזה, והוא ענה ששום דבר, רק חיכה. הרבי שאל אותו: "ואף אחד לא ניגש אליך כל הזמן הזה?" והחייל ענה בשלילה.

לרבי הייתה מכך עגמת נפש, וכשהחייל יצא קרא למזכיר והביע את תמיהתו איך ייתכן שמגיע אדם שבחיצוניות נראה שונה ואף אחד אפילו לא חושב לגשת אליו ולתת לו הרגשה שהוא רצוי במקום!?

לענות אמן ו'אמן יהא שמייה רבא".

בדומה לזה הרבי הריי"צ אמר באותה שנה גם למי שהיה בעלה לימים, הרב מרדכי זאיאנץ שנכנס ליחידות יחד עם אחיו מאיר: "חשוב ויקר לענות אמן ו'יהא שמייה רבא'. כשהקדוש ברוך הוא מבורך - נמשכת אלוקות בעולם".

מה לעשות בתשעה באב

כאשר רעייתו של הרה"ח ר' פנייע קארף היתה בחורה קודם החתונה, וכבר התקרבה לחסידות חב"ד, שימשה כמדריכה במחנה קיץ לבנות של 'אגודת ישראל', וכשנכנסה אל הרבי ליחידות, התעניין הרבי אודות סדר היום בתשעה באב בקעמפ.

כשסיפרה שמכנסים לאורך היום את כל הבנות, וכל אחת מהמדריכות מספרת סיפורי חורבן ורדיפות, וכל הבנות בוכות יחד וכמה שבוכות יותר, זה יותר טוב ויותר מרגש... אמר לה הרבי שתדאג כמדריכה לספר להם שמישיח נולד בתשעה באב.

בכרם חב"ד

מספר הרה"ג הרה"ח הרב מאיר אשכנזי:

כשאבא, הרב מרדכי שמואל אשכנזי, קיבל את ההוראה לעבוד על המראי מקומות לשולחן ערוך אדמו"ר הזקן, הרב חודקוב כל הזמן לחץ עליו לסיים את העבודה בהקדם ואף היה שולח את הרב אפרים וולף באמצע הלילה לבדוק אם הוא עובד על זה או ישן, וכשהרב חודקוב קיבל את הרושם שהוא לא מניח בזה מספיק את כל כוחותיו - שיגר איום שיעביר את העבודה למישהו אחר...

לרב אשכנזי לא היתה ברירה, הוא עזב את עבודתו בישיבה, נותר ללא פרנסה והשקיע בזה את כל כוחותיו ואכן הצליח לסיים ולשלוח לרבי זמן קצר לפני התוועדות של כ"ד טבת תשל"ב. לרבי היה מזה קורת רוח גדולה.

כעבור זמן מסויים, הרב אשכנזי עלה לירושלים והראה את פרי עבודתו לרב זוין ששיבח אותו מאוד על העבודה, וכידיד המשפחה עוד מזמן מגוריו בתל אביב התעניין גם בחייו האישיים והרב אשכנזי הודה על האמת שאין לו פרנסה, היות וגם עכשיו כשחזר לעבוד בישיבה אחרי זמן ארוך שלא עבד, המשכורות לא ממש משולמות בזמן...

הרב זוין הציע שיכתוב בתור נסיון ערך אחד באנציקלופדיה תלמודית, ואם זה יתאים הוא יתן לו פרנסה במערכת האנציקלופדיה, ואכן הערך שהרב אשכנזי כתב עלה לרצון והרב זוין הודיע לרב אשכנזי שהוא יבקש מהרב הוטנר להכניס אותו לעבודה, אך הרב אשכנזי עצר בעדו ואמר לו שבעזרת השם הוא מתכנן לנסוע לרבי ל"א ניסן וישאל ביחידות האם להיכנס לזה.

לפועל, במהלך התוועדות י"א ניסן בה הרבי דיבר בהרחבה על תנופה חדשה במוסדות חב"ד, הרב אשכנזי החל להרהר כיצד יתכם שהוא מונח בפרנסה כשכל אנ"ש מונחים בענינים של הרבי, והחליט שלא ישאל מעצמו ורק אם הרבי ישאל אותו יענה שהציעו לו.

במהלך היחידות, שהתקיימה בשעה 4:00 לפנות בוקר, בלילה שבין כ"ה לכ"ו ניסן, הרבי דיבר עם הרב אשכנזי באריכות שיתחיל להתעסק עם כתיבת הערות לשולחן ערוך, וגם הדריך אותו בהרחבה כיצד, כגון לכתוב בקיצור ובתמציתיות, ועוד. לקראת סיום היחידות הרבי הפנה את הראש לעבר החלון, והרב אשכנזי מייד הבין שהוא הולך עכשיו לקבל 'על הראש' (כמנהג הרבי לא להסתכל ישירות על האדם כאשר נוזף בו), ואז הרבי התחיל לומר: "יש עוד כל כך הרבה מה לעשות בכרם חב"ד, והלוואי שנספיק עד ביאת משיח. כיצד יכולה להיות מחשבה להתעסק בענינים מחוץ לכרם חב"ד?...".

ואז הרבי הסתכל על הרב אשכנזי ואמר לו שעד עכשיו קיבל 'שכר בטלה', ואולי עוד פחות משכר בטלה, ושיגש לרב חודקוב ויתחיל לקבל

מה זה אל"ף?

סיפר הרה"ח ר' היישקע דובראבסקי אודות המלמד שלו שהבחין באחד הילדים שלא רצה לעזור לחבר שלו, ופנה אליו ושאל אותו אם הוא יודע מה זה אל"ף?

כשהתלמיד ענה בשלילה, הסביר לו המלמד: 'א' זה כשילד מבקש עזרה צריך לעזור לו, וכן ב' וג'...

הסיבה שלא בקיאים בגמרא

כאשר ר' נתן אשכנזי למד בחיידר חב"ד בתל אביב, שהיה למעשה החיידר היחידי בעיר, למד בכיתתו של ר' פול'ע כהן. אביו הרב משה אשכנזי נהג מידי שבת לחזור עמו על הגמרא, ולעקוב אחר לימוד הגמרא שלו, ואכן הוא לא אכזב.

שבוע אחד כשהאבא והבן התיישבו ללמוד, הרב אשכנזי גילה שהשבוע נוסק'ע לא ממש יודע את הגמרא, והתפלא, אך לא עורר מהומה.

כשהדבר חזר על עצמו גם בשבועות הבאים, הוא פנה לשוחח עם הורים לילדים אחרים שלמדו עם בנו באותה כיתה, ולהפתעתו שמע גם מהם שגם הילדים שלהם לא יודעים היטב את הגמרא בשבועות האחרונים, ולא נותר מנוס אלא להסיק שהבעיה אינה בתלמידים אלא במחנך...

פנה הרב אשכנזי לר' פול'ע ושאל אותו לפשר הדבר. השיב לו ר' פול'ע ואמר שאכן אין לו מה לכעוס על הילד, והאשמה תלויה בו. הוא הסביר, שלאחרונה עשה חשבון נפש לעצמו מה מהות תפקידו כמחנך, והגיע למסקנא שהמטרה שלו אינה לגדל ילדים שיודעים ללמוד, אלא לגדל יהודים יראי שמים, ומכיון שכך, בשבועות האחרונים הוא הפחית באופן דרסטי משיעורי הגמרא, והוא פשוט יושב ו'מתועד' ומספר להם סיפורי חסידים ויראת שמים במשך רוב שעות הלימוד, ומה הפלא שאינם יודעים את הגמרא היטב?

וסיימו חסידים ואמרו: באותן שנים קשות

ממנו משכורת על העבודה.

ושוב הרבי סובב את הפנים לעבר החלון וחזר על הדברים שיש הרבה מה לעשות בכרם חב"ד וכיצד יכולה לעלות מחשבה להתעסק בענינים אחרים.

הרב אשכנזי קיבל את התשובה שלו, וכאשר חזר לארץ הקודש נכנס לרב זוין וסיפר לו את תשובת הרבי. הרב זוין תיחקר את הרב אשכנזי שוב ושוב אולי רמז על זה באיזה מכתב, אולי דיבר על זה עם מישהו שדיווח לרבי, ובסופו של דבר כשנוכח שהיתה זו רוח הקודש גלויה, עמד ממקומו וחגר עצמו בגארטל ובירך 'ברוך שחלק מכבודו!'...

ומסיים הרב מאיר אשכנזי: אני לא יודע כמה זמן אבא קיבל את המשכורת מהרב חודוקוב, אבל אבא אמר שמאותה שעה ואילך הוא ראה בגלוי כיצד הרבי 'שילם' ו'שילם' לו בבני חיי ומזוני ובכל המצטרך, לאו דוקא דרך צינור המזכירות, אלא ישירות מידו המלאה הפתוחה הקדושה הגדושה והרחבה.

ה'קו' של החינוך החב"די

הרבי אמר פעם באחת ההתועדויות שמהות החינוך רמוז באות אל"ף: ה'יו"ד למעלה זה המחנך, ה'יו"ד למטה זה התלמיד, והקו באמצע זה האמונה של המחנך במחנך, שהמחנך אוהב אותו ואכפת לו ממנו.

ויאכל וישת וילך

כשהרב גרינגלאס לימד את הילדים שלו חומש, והגיעו לפסוק: "ויאכל וישת וילך", הוא תירגם להם: "ויאכל - הוא אכל בלי ברכה, וישת - הוא שתה בלי ברכה, ויקם - הוא קם מהשולחן בלי לברך ברכה אחרונה, וילך - הוא הלך מבהית בלי לנשק את המזוזה"...

תמונה 'טובה'

באחת הפעמים שאל ר' בנימין קליין את הרבי איזו תמונה לשלוח לאחת ממערכות העיתונים שרצו לפרסם כתבה אודות חב"ד, השיב לו הרבי שלא נוגע כל כך איזו תמונה, העיקר שיהיו 'פנים מחייכות'.

לותר על לראות את הרבי!?!...

בשנותיו הראשונות של הרבי לאחר הגעתו לארצות הברית, הציע מישוהו לרבי הפסקה של מספר ימים על מנת 'לנשום אוויר צח'.

השיב הרבי בתמיהה: "איך האב דעם זכות אריינגיין צום רבין דער שווער יעדען טאג, וועל איך דאס בייטן מיט א ביסעלע פרישע לופט?!?!..." [יש לי את הזכות להיכנס לרבי 'השווער' בכל יום, ושאחליף זאת במעט אוויר צח?]

מדוע השיעור לא התקבל?

הרה"ג הרה"ח הרב חיים נאה התבטא פעם בחריפות: מדוע השיעור שלי לא התקבל בעולם ויצאו נגדי בחרב וחנית?

כי לפי השיעור שלי ה'שמינית שבשמינית' שלהם יוצא קטן מידי...

לא מפחדים מהשולחן ערוך...

ר' פנחס מקוריץ: אנחנו לא מפחדים מהשולחן ערוך, מפחדים מהקב"ה.

מי זה 'העולם'?

סיפר הרה"ח הרב אברהם הרוניין: כאשר נבנחנו בישיבה בכפר חב"ד, שאל אותנו הרה"ח ר' מוניע שניאור: "התוספות אומר - 'העולם', מי זה 'העולם'?"...

הוא מוטיב לה והוא מפרק לה - "אתם זה העולם! אתם צריכים להיכנס ללימוד כאילו מלבדכם אין אף אחד ב'עולם'!"

בתל אביב, ש'מחוץ שיכלה חרב המתירנות ומחדרים אימה', היה ידוע שמהכיתה של ר' פול'ע אף אחד לא יצא לתרבות רעה!

מענה הולם למקנטר

פעם ניגש קנטרן לרוגוצ'ובר ושאל אותו מדוע אינו נוהג כמנהג בני הישיבות שלומדים בעמידה עם הסטענדער ולומד בישיבה. השיב לו הגאון: הרי כתוב במסכת מגילה "פְּתוּב אֶחָד אֹמֵר: וְאִשְׁבֵּי פְּהֵר" וּכְתוּב: וְאִנְכִי עֹמְדֵי בְּהָר". אָמַר רַב: עוֹמֵד וְלוֹמֵד, יוֹשֵׁב וְשׁוֹנֵה, ואני שסיימתי ללמוד את הכל, איני אלא שונה את שכבר למדתי, ומן הדין הוא שאשב. ואם תמשיך לקנטרני, אביא לך זאת אף מפסוק מפורש: 'ושננתם... בשבתך!'.

תקריבון אלי

אמרו חסידים: "והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתיו", ולא כתוב שמשוה רבנו יענה להם ויפתור את הדבר הקשה. מכאן ראייה שישנם דברים שדי שמספרים אותם ל'משה שבדור', ואפילו אם לא מקבלים תשובה עליהם, די בכך.

מיהו יהודי?

על השאלה מיהו יהודי היה נוהג הרב שטיינזלץ להשיב: מי שהנכד שלו יהיה יהודי...

התמונה אינה העיקר

יהודי לא מאנ"ש עבר לפני הרבי בחלוקת דולרים ושאל איפה אפשר להשיג תמונה של הרבי. השיב לו הרבי: אפשר להשיג בהרבה מקומות, אבל לא כל כך נוגע הקלסטר פנים שלי (ובאומרו זאת העביר הרבי את ידו על פניו הק'). אלא העיקר הוא לפעול בעניינים אודותם אני מעורר.

להכנס בעדינות ולבדוק בשלומו.

ניסיתי לקרוא לו ולא ענה. נכנסתי והנה בתוך החדר החשוך למחצה שקוע ר' יואל בכתב יד של הרבי ומעיין בו בריכוז.

ניסיתי בעדינות לשאול את ר' יואל מה אירע, והוא השיב לי שכבר זמן מה הוא מחפש את ה'כתב' הזה שנעלם ממנו, והנה כשנכנס פתאום נפל ה'כתב' מאחד הכיסים. ומאז הוא פשוט שכח על המקום בו נמצא...

בשמחה גלויה

הצלם הרה"ח ר' לוי יצחק פריידין ניגש אל הרבי פעם בסיום יחידות כללית בחודש סיון תשמ"ז, והרבי שאל אותו: 'ואם דארף מען מאכען אזא מין רחמנות'דיקן פנים? ... הרי נמצאים אנו כעת בימי שמחה!' [= מדוע צריך להיות עם כאלו פנים מעוררות רחמים? הרי נמצאים בימי שמחה!].

רלוי"צ התכופף ולחש משהו באזני הרבי. הרבי השיב לו: 'מתוך שמחה, זאל זיין בשורות טובות', ושוב הר' פריידין אמר משהו לרבי, והרבי ענה ואמר לו: "אבל שמחה גלויה, זה עדיין מוסתר..."

להראות שזה אכן נמחק?

בליובאוויטש היה ידוע סוגים שונים של תיקון שרבותינו נשיאינו נהגו להעניק ביחידות הראשונה על ענינים אלו. כך לדוגמא היה תיקון להקפיד על אמירת פרק תניא כל יום, להישאר ערים במשך כל ליל שיש, ועוד. הבחורים ה'שפיצים' היו עוקבים אחרי ההנהגה של היוצאים מהיחידות ולפי זה היו מנסים לקבוע עד כמה הוא נקי...

אצל הרבי ההנהגה היתה שונה, והרבי לקח על הכתפיים הרחבות שלו והעניק תיקונים 'קלים' לפי ערך. פעם היה בחור שנכנס ליחידות ולא היה מרוצה מהתיקון שהרבי העניק לו, היות והרגיש שזה לא תיקון מספיק למעמדו ומצבו. הדברים הגיעו לאזני המזכיר שבסופו של דבר שטח את

מי לא מתבלבל?

שח הרה"ג הרה"ח הרב אליהו לנדא:

מקובל אצל חסידים שמי שנקי מח"נ, מצליח להגיד בקלות את מזמור ק"ז שבתהילים בעל פה בלי להתבלבל.

אחד החסידים שהיה ידוע שהוא אומר זאת בעל פה ולא 'עשה מזה ענין' היה הרה"ח ר' ניסן סקאבלו.

הסדר בתומכי תמימים

המשפיע הנודע בתומכי תמימים בשנותיה הראשונות, הרה"ח ר' גרונם נהג לספר סיפורים צדיקים וחסידים בערב לתמימים שהיו מתאספים סביבו סביב הבימה של קריאת התורה.

פעם סיפר לתמימים שכשנכנס ליחידות בפעם הראשונה, לאדמו"ר המהר"ש, אמר שלמרות שכתוב בתניא 'אל יהי שוטה לעסוק בהעלאת המידות', הוא כן רוצה לבקש על זה, ואדמו"ר המהר"ש גער ואמר שאצל חסידים ביחידות הראשונה מבקשים על ח"נ.

אמר ר' גרונם: "איך בין ריין" [= אני נקי...].

אמר לו אדמו"ר המהר"ש: "אני לא מתכוון כמו גוי..."

אמר ר' גרונם: "אם כך זה אחרת".

ואכן אדמו"ר המהר"ש העניק לו תיקון.

למעלה מזמן ומקום

סיפר הרב לוי פאריז, בשם אחיו הרב יוסף פאריז:

פעם, לאחר תקופה ארוכה שר' יואל לא החליף את החליפה שלו, הלכתי איתו בליווי זוגתו תבלחט"א לקנות חליפה באיזו חנות במנהטן.

במהלך הקניה נכנס ר' יואל לחדר ההלבשה לצורך מדידה. והנה, עוברים כמה דקות ור' יואל לא יוצא משם... אשתו החלה לדאוג וביקשה ממני

הדברים בפני הרבי.

נענה הרבי ואמר: "וכי מה הוא רוצה? שאראה לו שאכן זה נמחק?...".

תשובה עילאה, ומתוך שמחה

יהודי ביקש מהרבי שתהיה לו התעוררות תשובה, והרבי השיב לו בברכה שתהיה לו תשובה עילאה ומתוך שמחה.

מה יש לעשות רעש מזוטות?

באחת השנים בבית בו התארח ר' לוי"צ פריידין פגש באברך שלא זכה להיפקד בזרע של קיימא במשך מספר שנים לאחר החתונה, וכאשר ר' לוי יצחק נחשף לסיפור זה נגע לו, ובפעם הבאה שנכנס לרבי עורר רחמים על אותו יהודי, והרבי שאל לשמו ולשם אמו.

לשנה הבאה כאשר הגיע אל הרבי, שאל אותו האברך אם זוכר אותו משנה שעברה, ומשהשיב בחיוב אמר לו האברך שמחר תתקיים בעזרת השם הברית...!

ר' לוי יצחק היה בהתרגשות גדולה מהמופת שהוא זכה להיות צינור להתגשמות הברכה, וכאשר נכנס אל הרבי, סיפר בהתפעלות על האברך שזכה להיפקד, אך הרבי נענה לו בחיך ואמר לו: "וואס מאכט איר טומעל פון קלייניקייט?" [= מה אתם עושים 'רעש' מזוטות?]

אם ילך לשליחות - ירגיש טוב

בקיץ תשי"א דיבר הרבי בשבת על הבחורים שעתידים לנסוע במהלך השבוע מטעם המרכז שליחות, ור' וועלעל קזיניץ שישב בקהל אמר לרבי בנוגע לבנו שהיה כלול ברשימה, ש"אם משה ירגיש טוב - הוא ילך למרכז שליחות".

נענה הרבי ואמר: "אם הוא ילך - הוא ירגיש טוב...".

איך הב"דניקים מסתדרים?

הרה"ח ר' יצחק פייך שאל את ר' משה גרינברג איך בחב"ד מסתדרים עם חינוך הילדים לצד הכנה שלהם לחיים.

ענה לו ר' משה גרינברג: מלמדים אותם לכתוב.

שאל אותו ר' יצחק: נו, ואיך זה יפתור להם את כל האתגרים בחיים?

המשיך ר' משה ואמר: "ברגע שהם ידעו לכתוב, הכל יהיה בסדר. הם יכתבו לרבי מה שהם צריכים, והרבי כבר יעזור להם...".

שקים של יראת שמים

כאשר ר' וועלעל קזיניץ שאל לפני נסיעתו לארצות הברית את הרב אברהם אליהו אקסלרוד מה עליו להביא עמו לארצות הברית, השיב לו "שקים של יראת שמים".

תורה חדשה בשבת נחמו

ב'קדושת לוי' על שבת נחמו כתוב שהסיבה שקורין עשרת בשבת זו עשרת הדברות, וגם בחג השבועות קורין עשרת הדברות, כי בשבועות נתן הקדוש ברוך הוא תורה לישראל, וכן כשיבוא משיח צדקינו כתיב 'תורה חדשה מאתי תצא', לכן קורין עשרת הדברות בשבת נחמו!

למה גנבת את אלוקי?

הרה"ח ר' חאטשע פייגין הי"ד אמר פעם כי לבן בשורשו היא דרגה גבוה בקדושה. והוא טוען ליעקב (ליהודי הנמצא במצב של שפל בעבודת השם - בחינת 'יעקב'):

אמנם, 'נכסוף נכספת' - יש לך כיסופים וגעגועים לתאוות עולם הזה - להרגלים הגשמיים שלך מ'בית אביך', אך 'למה גנבת את אלוקי', למה אתה מערב בכך שם שמים, בגניבת דעת כאילו זה

היתה תלוי מעל הכניסה שנים רבות שלט 'ברוך הבא מלך המשיח' עם תמונתו של הרבי שליט"א.

גם כשהשלט התבלה וצבעו התקלף, לא רצה להחליף אותו באמרו: כשהרבי יתגלה - שיראה כמה חיכינו...

כשכבר לא היה אפשר לראות מה כתוב בשלט, החליף אותו בחדש, אך לא הניח את הישן בגניזה, והניח אותו למשמרת מאותה סיבה בדיוק...

הפתרון לפיטורין

הרבי הר"י צ' שלח את הרה"ח ר' יענקל' ז'ארוויצער לשמש כרב בעיר מסויימת. ואכן הוא התקבל שם כרב, אך המשיך להתעסק באיסוף דמי מעמד, ולצורך כך נסע לעיתים תכופות מחוץ לעיר לריכוזי אנ"ש, וכמוכן שהדבר לא היה לנחת רוחם של אנשי הקהילה, שלאחר מספר אזהרות - שלא שינו את המצב במאומה - ביקשו לפטר אותו, ושיגרו שליח ולמקום בו שהה עם מכתב הקורא לו להופיע בעיר ולקבל את מכתב הפיטורין שלו...

ר' יענקל' חישב את צעדיו, ולא שב יותר לעירו לעולם, כיון שאם ישוב יפוטרו, והרי הרבי אמר לו להיות רב באותה עיר...

סימן למשיח ולא 'כלי' למשיח

תלמידיו הצעירים של הרה"ח ר' יואל כהן החליטו באחת השנים למצוא 'סיבה למסיבה' ולארגן את הכיתה להתועדות, מבלי לסכם על כך מראש עם ר' יואל.

ר' יואל נכנס לכיתה וראה את התלמידים מסובים להתועדות. והוא הביט בהם בתימהון גדול, אך לא אמר דבר.

השתרר שקט, והתלמיד שהיה הרוח החיה בארגון התועדות ניסה להסביר שהתלמידים רוצים התועדות הערב, ור' יואל המשיך לעמוד

מצד הקדושה!?!...

מחשבות טובות - בוודאי שלא

חסיד הוכיח אחד שעבר לפני התיבה והתפלל במהירות רבה. התנצל השליח ציבור ואמר: כשאני מתפלל כך במהירות, אין לי מחשבות זרות.

השיבו החסיד: אם לא היו לך מחשבות זרות - איני יודע; אך ודאי שלא היו לך מחשבות טובות.

בטיפול אשתי...

כשהביאו את הרה"ח ר' יואל כהן להעיד במשפט הספרים, התביעה הנגדית חקרה אותו, ואחת מהשאלות היתה על המשכורת שלו, ממי הוא מקבל וכמה הוא מקבל. ר' יואל ענה שאינו יודע, כי זה בטיפול אשתו...

כך תופסים שקרן

כשהעירו להרה"ח ר' יואל כהן שחוזר על אותם דברים שוב ושוב, היה עונה במשל:

כיצד תופסים את השקר אצל הגנב בעת החקירה?

בתחילה שואלים אותו המון שאלות. שאלות חשובות, ושאלות פחות חשובות. למחרת שוב אותן שאלות בניסוחים אחרים. ושוב מחרתיים, אותן שאלות בניסוחים אחרים.

את התשובות האמיתיות הלא הוא יודע, ולא משנה מיום ליום. הסיפור שלו מתחיל להתפורר כשהוא משנה את הגרסה, בדברים השקריים, שאותם הוא ממציא בעת החקירה. כי שקר לא נשאר בזיכרון, רק האמת, היא היא נשארת לעולם ועד, ולא משתנה.

שיראה כמה חיכינו...

בביתו של הרה"ח ר' לוי גרליק בקראון הייטס

הריי"צ שאמר לו: "לויט זיין ייחוס ס'איז דאך דארף זיין גאר אנדערש" [= לפי הייחוס שלך - הרי צריך להיות לגמרי אחרת], ומשפט זה החזיק אותו כל השנים.

כבגן עדן קודם החטא

בזמן ביקורו של הרה"ק ר' אהרון מבעלז בברלין (אותו ביקור בו אירע הסיפור המפורסם כיצד הרבי עבר לפניו לקבל שלום והוא שינה ממנהגו ולחץ את ידו של הרבי בלא המטפחת באומרו 'יד חמה. אברך, מאיתנו אי אפשר להסתתר'), הלך באחד הימים עם הפמליה שלו להתפלל בשטיבלאך מסויים, ובשעה ששוחח עם מקורביו בין מנחה לערבית, עברו באותה שעה הרבי והרבנית בצידו השני של הרחוב. לפתע עצר הרה"ק מבעלז משיחתו והצביע לעבר הרבי והרבנית באומרו בהפלאה גדולה: "כאדם וחווה קודם החטא".

בכל עת יהיו בגדיך לבנים

בכל פעם שהרה"ח ר' גרשון מענדל גרליק נסע לחצרות קודשנו, הצטייד במספר סירטוקים, כדי שגם אם יתועד כל הלילה כמנהגו והבגדים יתלכלכו, יוכל תמיד לעמוד מול הרבי כחייל עם בגדים נאים ונקיים.

נצלו את הזמן...

הרה"ח ר' גרשון מענדל גרליק נהג לומר בהתוועדויות: נצלו את הזמן! כעת עוד יכולים לעמוד קרוב אצל הרבי... בעוד זמן לא ארוך הרבי יתגלה כמשיח ואז "ונהרו אליו כל גויים", ומי יודע אם נצליח להשתחל בכלל לגן הבוטני...

כמו מרור...

שאלו פעם את הרה"ח ר' יוסף זיין האם אכן מוכרחים להצביע בבחירות, והוא השיב בחיוב. הדבר היה בסמיכות לחג הפסח, והשואל

בשקט כשעל פניו אי-שביעות-רצון גלויה. התלמיד המשיך ואמר שהרי מהסימנים של משיח הוא 'חוצפא סגל'!

הגיב ר' יואל: חוצפה היא סימן למשיח, אך לא 'כלי' למשיח.

משפט קצר זה הספיק לתלמידים להזדרז ולהחזיר את הכיתה למתכונת הלימוד הרגילה... היתה זו התוועדות שנחרטה אצל התלמידים יותר מכל התוועדות אחרת...

פסח שני

חסיד אחד נשאל פעם - מדוע המתנגדים לא עושים ענין מפסח שני, ולא עורכים בו סעודה? והשיב שהדבר פשוט - המתנגדים לא עושים מכך ענין מפני שהם בטוחים שהם תמיד "בדרך קרובה" והם אף פעם לא 'בדרך רחוקה'... היינו, שהם כביכול לא זקוקים לחיזוק של "ניטא קיין פארפאלען". הם מסודרים.

וע"ד הפירוש בפסוק "שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו": "שלום שלום לרחוק" - למי שמרגיש את עצמו שהוא עדיין רחוק ויש לו עוד הרבה להתקרב לקב"ה אזי פורסים לו שלום, אבל מי שמרגיש את עצמו קרוב - "ולקרוב", עליו "אמר ה' ורפאתיו", הוא צריך רפואה...

בפרוטות קטנות

אמרו חסידים:

על מכת כינים נאמר שדוקא בה מכשפי מצרים לא יכלו לשלוט, היות ואין בריה פחותה משעורה. את ההחלטות הטובות בהתוועדות צריכים לפרוט לגודל כזה שה'לעומת זה' לא יוכל לפגוע בהם...

לפי הייחוס שלך...

חסיד אחד זכה להיכנס ליחידות לאדמו"ר

וגויות ששתו והתהוללו, והוא ישב מולם עם עיניים פתוחות והתפלל ולא ראה ולא ידע כלל מכל מה מה שקורה סביבו.

☞ החסיד והכלבים

פעם אחד מחסידי אדמו"ר הזקן הלך ברחוב ופתאום התנפלו עליו קבוצת כלבים והפילו אותו. כשבאו להצילו ראו שהוא כלל לא יודע איפה הוא ומה קורה איתו, והוא רק עושה תנועות עם היד לכלבים כאומר 'אל תבלבלו', כשהוא שקוע במחשבותיו בעניני חסידות.

☞ החלפת דעות

בתשנ"ה א' החסידים שהחל להנהיג קבוצה לעצמו בדרך עצמאית, פגש את הרקה"ח ר' יואל כהן ואמר לו שרוצה לשבת לשוחח עמו 'להחליף דעות', השיב לו ר' יואל: "את כל הדעות שלי אתה יכול למצוא בלקוטי שיחות א-ד". אמר, ולא יסף.

☞ לא תספיד אותי!

הרה"ח ר' יואל כהן סיפר שבשעה שהרה"ח ר' חיים שאול ברוק היה בבית הרפואה בחליו האחרון, אחד ממבקרי התחיל לחוקרו כמה פעמים סיים את הלקוטי תורה.

אמר לו ר' חיים שאול: מה זה משנה לך? רק שאתה רוצה לדעת, כך שתוכל להספיד אותי כשאמות, אני לא אענה לך!

☞ ראייה מהתורה להתוועדות

פעם פנה אחד אל הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר ושאל אותו: "מדוע עורכים החסידים סעודת ראש חודש ברבים? האם לא היה רצוי יותר לחלק את הכסף של הסעודה הזאת לעניים?".

השיב לו הרה"ק מקאזמיר: "לפי מצוות התורה, יש להפריש 'מעשר שני' בשנה הראשונה והשניה לאחר שנת השמיטה. אותו דבר יש

המשיך להקשות: וכי ממש חייבים? האם זהו אותו חיוב כמו אכילת מצה?!...".

השיב לו הרב זווין בשנינות: "לא יודע אם כמו אכילת מצה, אך בוודאי שכמו אכילת מרור...".

☞ מותר כדי לחיות...

החסיד ר' אברהם דוד מקלימוביץ' (פוזנר) אמר פעם הוא כאילו מדבר לעצמו: 'עניות זה נסיון, ועשירות זה גם נסיון, אבל עניות אחרי הכל לפחות שבורים, אז עדיף נסיון של עניות...'.

כשאשתו מרת ליבא שמעה כיצד הוא מדבר לעצמו, נבהלה, בידעה שמילה שלו יכולה לפעול למעלה... היא החלה לדבר עמו שבכל זאת צריך שיהיה כסף לפרנסת המשפחה, ולבסוף הוא אכן התרצה ואמר שקצת כן מותר כדי מה שצריכים לחיות.

☞ מעביר מכיס לכיס

רעייתו של הרה"ח ר' חנוך הענדל קוגל ניהלה מעין מסעדה, והמנהג הי' שבחורי ישיבה היו אוכלים 'מים' אצל בעלי בתים והיו מגיעים גם אליו למסעדה, אך אשתו היתה אישה קשה ולא רצתה לתת לבחורים לאכול בלי תשלום, והוא היה נותן להם כסף לשלם לאשתו כשהיא לא ראתה.

☞ לא כמו ר' הענדל...

כשהרה"ח ר' פיניע קארף למד עם תלמידיו את קונטרס העבודה והגיעו לקטע העוסק בשמירת העיניים שאפילו ראי' בלי כוונה פועלת גם היא לרעה, הבהיר ר' פיניע שמן הסתם אין הכוונה כמו הראי' שלא רואים אף שהעיניים פתוחות, והביא כדוגמא את ר' חנוך הענדל קוגל כשהי' מתפלל עם עיניים פתוחות ולא ראה שום דבר שהי' עומד ומתפלל בעבודה בטלית ותפילין במסעדה שניהלה אשתו ולפעמים היו שם גויים

גענוג!

בסמקנד היה אחד שהבטיח שהוא מעביר משפחות את הגבול, אך לאמיתו של דבר היה מוסר את אלו שהסתייעו בו לאנשי הק.ג.ב. ומכריחם לחתום שהם עברו הגבול עימו בכדי לפתות אנשים נוספים שהוא אדם נאמן.

פעם לקח עמו חסיד פולין, וכשרצה להכריחו לחתום אמר: "גענוג! לא אחתום בשום אופן!", ואכן בעקבות זה נודע לכל שאינו נאמן כי נעלמו עיקבותיו של אותו חסיד.

אמרו על כך חסידים שזהו ענינה של תשובה: גענוג! יותר לא יהיה!

ומה בכך שהיתה התוועדות

בט"ו אלול תשי"ג התוועדו כמה מתלמידי התמימים, ובין ההחלטות טובות בהתוועדות היא לקום בזמן לסדר חסידות למחרת. אך לפועל חלק ממשנתפי ההתוועדות לא הגיעו.

למחרת, כשהרבי נכנס באמצע הסדר לזאל, ראה שיש מעט תלמידים ושאל על כך, וכשהשיבו שהיתה התוועדות בליל אמש, הפטיר הרבי: "איז וואס?" [= אז מה?...].

חבל על הראש ועל חבל

פעם התבטא אדמו"ר הרי"ץ בקשר לקריאת ספרים חיצוניים: אויב ס'איז ענינים פון קאפ איז א שאד די קאפ; אויב ס'איז ענינים פון הארץ איז א שאד די הארץ... [= אם אלו ענינים של ראש - חבל על הראש, ואם אלו ענינים של לב - חבל על חבל...].

להיות עסוק בענינים משמחים

סיפר הרה"ח ר' פיניע קארף:

פעם ביחידות שאלתי אודות כמה ענינים בלתי רצויים והרבי ענה לי בסוף היחידות "....און

לעשות בשנה הרביעית והחמישית. לעומת זאת לא מפורשים 'מעשר עני' אלא בשנה השלישית והשישית. מה עושים במעשר שני? עולים עם המעשר או עם דמיו לירושלים ואוכלים ושותים שם בחברת יהודים אחרים. היות ומעשר עני אנו מפורשים שנתיים בלבד, ומעשר שני - ארבע שנים, מכאן ראינו מן התורה כי אכילה ושתיה של יהודים בצוותא חשובה לפני הקב"ה מאשר צדקה".

אז אל תגלה...

פעם אחד מתלמידיו של הרה"ח ר' יואל כהן האם זה נכון שהרבי התבטא על איזכור הגר"א בפורים תשט"ז "והבדלנו מן הטועים", ור' יואל הגיב בהכחשה נמרצת "לא נאמר".

כשהעז אותו בחור ואמר והרי יש הקלטה בה שומעים במפורש את הרבי, ענה: "אז אל תגלה!..."

קריאת שמע שעשתה חסידים

ר' משה סלונים אמר פעם: כשראיתי איך הרה"ח ר' גרשון מענדל גרליק קורא קריאת שמע שעל המיטה ומסתכל בתמונתו של הרבי - עשה אותי לחסיד.

כשקשה - זה נכנס בפנים

סיפר הרה"ח ר' מיכאל טייטלבוים, שכשהרבי רש"ב נסע לדאטשע הביא עימו עגלה מליאה בספרים. ומשסיים הבעל עגלה להעמיסם, הוסיף שמן על הגלגלים.

שאלו הרבי מפני מה דווקא כעת הוספת שמן? ענה הבעל-עגלה שכובד הספרים הכניסו את הזפת אל תוך הגלגלים, וצריכים להוסיף עוד. פנה הרבי לתמימים שעמדו לידו ואמר: "נו, ראיתם? אז עס איז שווער גייט עס אריין" [= כשקשה - זה נכנס בפנים].

הכלה העמידו מחיצה. וא' מהחסידיים שנמנה על ה'עובדים' בליובאוויטש גער בחתן שאין צריכין את זה, וענהו ר' מיכאל בעזות דקדושה "מיר האבן בא דיר נישט געפרעגט" ... [= אנחנו אצלכם לא שאלנו...].

בחתונה אחרת שלא היתה מחיצה נעמד ר' מיכאל על יד הרה"ח ר' שלום דובער גארדאן והעמיד מחיצה באמרו "דער רב (הר' ש"ב) הייסט" [= הרב ציווה...].

☞ חסיד 'זקן' וחסיד 'חדש'

הרבי אמר פעם לר' סענדער נעמצאוו "איר זייט דאך אן אלטער חסיד" [= אתם הרי נראים כמו 'חסיד זקן'].

נענה ר' סענדער ואמר: איך וויל זיין א נייער חסיד" [= ברצוני להיות 'חסיד חדש'].

ענהו הרבי: "א נייער חסיד דארף אויפשטייען פארטאג" [= חסיד 'חדש' צריך לקום לפנות בוקר...].

☞ להפסיד 2 חסידים!?!...

כשאדמו"ר הרי"צ הגיע לארצות הברית, המצב הכספי היה בכי-רע. אחד מאנ"ש נכנס אל הקודש פנימה והציע שהרבי יברך 2 חסידים שיהיו גבירים, עשירים בפשטות, וכל הבעיות ייפתרו.

השיב לו הרבי: אני לא רוצה להפסיד 2 חסידים...

☞ תלמד עם הלב...

סיפר הרה"ח ר' פינייע קארף:

כאשר החסיד ר' שניאור זלמן בוטמן הגיע בפעם הראשונה לרבי, ממנטריאול שבקנדה, הוא נכנס לרבי ליחידות וסיפר שהוא לומד חסידות למשך שעה תמימה בכל יום לפני התפילה, אבל יש לו בעיה: בבית הכנסת שלו

שטענדיק ליגן אין פרייליכע עניינים" [= ולהיות מונח בעניינים שמחים].

☞ ניתן לחלוק עלי...

הרה"ח ר' פינייע קארף אמר פעם: אצלי מונח שכל התשובות שהרבי שלל את ההתייחסות אליו כמלך המשיח, זה רק בגלל שמי שכתב זאת לא החזיק מכך באמת, וזה היה רק עד שנות הנפלאות, אבל היום צריך כל אחד להאמין ולהחזיק בזה, ומי שלא מחזיק בזה, חסר לו בהתקשרות.

והמשיך ר' פינייע ואמר: זהו רק לעניות דעתי, ואינני פוסק... ניתן לחלוק עלי...

☞ מום שבך אל תאמר לחברך

אמר הרה"ח ר' פינייע קארף:

כשהיצר מפתה את האדם המתפלל שנעשה מזה 'יש' וכו', צריכים לומר לו: 'מום שבך אל תאמר לחבירך'. אתה הוא היש הכי גדול ואל תספר לי מה זה ישות...

☞ מה יהיה עם השליחות

באחת השנים ברוסיה הרה"ח ר' מיכאל טייטלבוים נתלה על רכבת מבחוץ מסיבה מסויימת, וכשהנסיעה התארכה והקור המקפא חדר לעצמות, כבר אזלו כוחותיו והוא כמעט נפל ומת, אך לפתע חלפה במוחו מחשבה מה יהיה עם השליחות של הרבי, ומזה התחזק והצליח לשרוד עד שהגיעו לתחנה.

☞ שלושה חסידים...

הרבי התבטא פעם שיש לו ג' חסידים, ואחד מהם היה ר' מיכאל טייטלבוים.

הוא היה מסור לגמרי לענייני הרבי, ובין השאר פעל בהקמת מחיצות בחתונות אנ"ש. באחת החתונות שנערכו בחודש אלול תשי"ג משפחת

מספרים, שכך היו עונים חסידי קוצק למתנגדיהם בשעת ויכות, שהיו אומרים: "הרבי שלכם אומר דרשות נשגבות שמגיעות עד השמים, אבל התורה שהרבי שלנו מקוצק אומר נכנסת ישר אל הפופיק".

לברך באהבה

מרגלא בפומיה של הרה"ח ר' צבי הירש חיטריק, שישנן שתי שאלות, שאחת מתרצת את חברתה.

הראשונה: מדוע אומרים תודה לכהן לאחר ברכת כהנים, הלא הוא מצווה ועושה, לברך את עמו ישראל?

השנייה: מדוע נוסח ברכת כהנים היא 'אשר קידשנו... וציונו לברך את עמו ישראל באהבה' - היכן נאמר בתורה כי קיים חיוב לברך - באהבה?

אלא שאכן שאלה אחת מתרצת את חברתה: אין מצווה מן התורה לברך באהבה, זו תוספת שהכהן מוסיף מעצמו - כי הוא עושה זאת באהבה. לכן, התודה איננה על עצם הברכה. התודה היא על כי בירך אותנו מתוך אהבה...

כשהתקיעות 'נתקעות'

הרה"ח ר' יוסף יצחק מייזליש סיפר שפעם בתקיעות אצל הרבי לקח זמן והתקיעות לא יצאו 'חלק', ובינתיים פירמידות נדחפו ונפלו...

משחלף הזמן, הרה"ח ר' אהרון יוסף בליניצקי שהיה למטה ו'ספג' את הדחיפות, אמר: אצל הרבי נשמתו עדן כשלא הי' הולך התקיעות נתנו למישהו אחר...

התוועדות - בסוף היום

אמרו חסידים: התוועדות לא נועדה לידבק באורות אלא להמשיך את האור בכלים, משכך, ההתוועדות במועדים חסידיים נקבעת דווקא בסוף היום ולא בתחילתו.

יש שני מניינים של תפילת שחרית כל בוקר. ובכן, אם הוא יתפלל במניין הראשון - הוא יצטרך לקום מוקדם מאוד כדי ללמוד שעה לפני התפילה, ואילו כאשר הוא מתפלל במניין השני - הוא מסיים את התפילה מאוחר מדי (ומאוחר לעסקים).

אמר לו הרבי: אם כך, אז תלמד חסידות בלילה.

ענה ר' זלמן: בלילה הראש לא כל כך צלול.

השיב הרבי: אז תלמד עם הלב...

סוד מרע, עשה טוב!

משלו חסידים, על מאמר הבעל שם טוב 'סוד מרע ועשה טוב':

אדם שנפל והתלכלך בבוץ, מה יעזור שהוא כעת יתעסק עם הלכלוך וינסה להוריד אותו? הלא במקום להתנקות הוא יגרום ללכלוך להתפשט גם למקומות נוספים.

הדרך הנכונה היא לא להתעסק עם הבוץ בכלל, לתת לו להתייבש, ואז כעבור זמן - אפשר להוריד אותו בקלות...

הבעיות של אמריקאי...

שח הרה"ח ר' אברהם מאיר:

מה מפריע ליהודי אמריקאי?

יש לו שתי בעיות מרכזיות בחייו הטורדות את מנוחתו: הראשונה - כיצד יאכל כל מה שהוא מתאווה לו, ולא ישמין... והשנייה - היכן יחנה את הרכב השני שלו מבלי לקבל קנס...

שיגע באמת

פעם אחת ביקר חסיד חב"ד אצל ר' מנחם מנדל מקוצק. שאל אותו הרבי מהן הכוונות שהוא מכון בשעה שהוא קורא קריאת שמע ומתפלל תפילת עמידה, וענה לו החסיד מה שענה. צעק עליו ר' מנחם מנדל בקול גדול: "און ווי איז דער פופיק!?" - ומה עם הפופיק!?

מנהג יהודי עתיק...

באחד ממכתביו התבטא הרבי: "כיון שהוא מנהג יהודי עתיק לבוא בהערה והצעה..."

בצרה, מיכאל בצרה...

הפכת מספדי למחול לי

אמרו חסידים בצחות לשונם על הפסוק 'הפכת מספדי למחול לי': "הפכת מספדי למחול לי", כשיהודי נוהג באופן של שמחה, ריקוד ומחול, ראוי הוא שה' ימחל לו...

והיא לא תצלח

רבי צדוק הכהן מלובלין אמר על הפסוק 'והיא לא תצלח', שהוא לשון מיעוט, היות ובאמת רק בזמן משה רבינו זה היה לא רצוי שיהודי 'לוקח' אחריות' ומחליט בעצמו להביא את משיח בלי שיגידו לו ויתנו לו הוראות, אבל יגיע הזמן שבו 'והיא תצלח', שיהודים יצטרכו לנהוג בחוצפה ולהעפיל להביא את משיח מבלי לחכות שיגידו להם...

לשמחה - מה זו עושה

פעם ניגש הבעל שם טוב לתקוע בשופר בראש השנה, אך היה קטרוג וכמה שהתאמץ לבטלו הוא ובני החבורה - לא הצליחו, ונפל על כולם אימה ופחד.

הבקשה הכי חשובה

הרה"ח ר' מענדל פוטערפאס אמר פעם:

לבסוף היה שם איש פשוט ונבער מדעת אך ירא שמים, שהתלבש בעור חיה וגרם לכולם לפרוץ בצחוק, והקטרוג התבטל והבעל שם טוב ניגש לתקיעות.

מדוע הברכה הראשונה מ-13 הברכות האמצעיות היא דווקא 'אתה חונן'? וכי אין ברכות חשובות וחיוניות יותר? וכי היא חשובה יותר מסליחה וגאולה?

מאחר יותר הסביר הבעל שם טוב שבגלל היראה שלהם לא הצליחו לבטל, ואפילו שהשמחה היתה על דבר של מה בכך, בכל זאת פעל הדבר וביטל את הקטרוג.

אלא שבלי דעת והכרה - שום בקשה אינה באמת והיא מהשפה ולחוץ, ומה תועיל הבקשה?...

וזה פירוש הפסוק בקהלת "לשמחה 'מה זו' עושה", אפילו כשזוהי שמחה של 'מה זו' בלבד, 'עושה' היא ופועלת!

ר' מיכאל בצרה

סיפר הרה"ח ר' יואל כהן שלקראת ראש השנה ת"ש נסע עם אביו לתל-אביב ולתפילת ערבית ניגש כשליח ציבור הרה"ח ר' מיכאל דווארקין, ומייד כשהחל בתפילה ראו עליו שהוא לא רגוע. הוא הכה על המצח באגרופו, בכה, וחזר שוב ושוב על המשפט "ותשועת צדיקים מה' ומעוזם בעת צרה" (היה זה מספר ימים לאחר הפלישה הנאצית לפולין, כאשר אף אחד לא יודע מה קורה עם הרבי...).

הלכות שלא נוהגות...

האדמו"ר בעל 'חידושי הרי"מ' התבטא פעם בצחות לשונו: מדוע ברמב"ם יש הלכות תשובה ובשולחן ערוך לא? כי בשולחן ערוך השמיט המחבר את ההלכות שלא נוהגים בזמן הזה...

בנימין אלטהויז שהיה אז ילד צעיר, שאל את אביו ר' פינייע: "אבא למה הוא בוכה?..."

טוב מעט בכוונה

אדמו"ר הרי"צ אמר פעם:

מדוע בנוסח שתיקן אדמו"ר הזקן אנו מקצרים בפיזטים בימים הנוראים?

השיב לו אביו: בגלל שהרבי בצרה, וכשהרבי

אלא הסיבה היא ש'טוב מעט בכוונה מהרבות שלא בכוונה'.

שנשמה דאצילות תעיף מבט

כשר' מרדכי ריבין נסע לארצות הברית, היה מהראשונים בין החסידים שיצאו ב'ציאת רוסיה' הידועה והמשיכו לחצרות קודשנו. אמר לו ר' פרץ מוצ'קין: אתה חושב שהינך נוסע לרבי ושבוודאי משהו 'יפעל' על ידי זה, אך האמת היא שאינך מבין מאומה ברבי ואף לא תבין לעולם, אולם זכור שהכל כדאי כדי שנשמה דאצילות תעיף בך מבט!..."

מזוזה בדוקה כסגולה

למשפחה בכרמאיל שהיה להם ילד עם פחדים שלא הצליח לישון בלילה ללא אמו, כתב הרבי (לאחר שבדקו את כל המזוזות בבית שיהיו כשרות כדין): "להכניס מזוזה בדוקה, כלי בתוך כלי, בתוך מיטתו. לשנות מקום מיטתו. בטח קנה אות בספר התורה. אזכיר על הציון".

העיקר לא לצער יהודי

כאשר החסיד ר' בערקה חן הזדקן, דיווחו באי כוחו של הרבי למזכירות כי כבר אין בכוחו לבצע כראוי את תפקידו כממונה על קופת בית חיינו, והציעו להכניס מישהו שיסייע בעדו.

השיב על כך הרבי: מה גידו לחן? שמבקשים להביא לו שני עוזרים משום שנחלש? האם זה יגרום לשיפור במצב רוחו או לשברון יתר? אינני זקוק לכסף, והעיקר שלא לצער יהודי.

הזמן לתת עצות

באחת השנים התקיעות לא עברו 'חלק' ביחס לשנים עברו.

בסעודת חג שלאחר התפילה, פנה הרה"ח ר' יעקב צבי הולצמן לרבי ואמר שאם השופר

לא 'הולך חלק' ישנו פתרון לשטוף את השופר בחומץ.

אמר לו הרבי: עצות כדאי לתת לפני המעשה...

לא לקצר את הפאות

כשהרה"ח ר' זלמן סקאבלא נכנס לתומכי תמימים, ניגש אליו אדמו"ר הריי"צ כמנהל פועל והורה לו לקצר את פאותיו, אך הוא לא שעה להוראה המפורשת. כעבור זמן ניגש אליו שוב אדמו"ר הריי"צ וחזר על ההוראה, אך שוב הוא לא ביצע את דבריו של הרבי, וכך גם בפעם השלישית.

כעבור זמן ניגש אדמו"ר הריי"צ וביקש את סליחתו על שהורה לו כך...

מסירות נפש על שמירת שבת

כשהגרמנים הגיעו לריגא, שהה בה ר' איצ'ע דער מתמיד עם בנו שמואל ועוד כמה מחסידי חב"ד. כאשר הגרמנים כבר עמדו ממש בשערי העיר רגעים ספורים לפני ההשתלטות, יצאה לדרך רכבת ההצלה האחרונה.

בנו ר' שמואל עלה עליה, אך ר' איצ'ע סירב לעלות כיון שהדבר היה כרוך בחילול שבת (!) החלטה שהיה בה ודאות של מסירות נפש על שמירת שבת, כפי שאכן קרה לבסוף, שהוא נהרג על קידוש השם.

מסירות נפש על מקווה

במוסקבה היתה תקופה ארוכה שנמשכה כשנה וחצי בה לא היה ניתן לטבול בשום מקווה, והממשלה הניחה מנעולים ושמירה מעולם שלא יטבלו.

ביום מסויים התארגנה קבוצת נשים ונסעה במשך יום שלם לטבול במקום מסויים, והיה בכך מסירות נפש.

פּוילישע דרכים...

פעם הרב לנדא כתב לרבי: "אבקש ליתן לי מטבע לשמירה ולהצלחה שלא אצטרך לחשוש חס ושלום", והשיב לו על כך הרבי: "פּוילישע דרכים. אבל כיון שמבקש - מצורף בזה".

רשיון לחוד ונהיגה לחוד...

כשהרה"ח ר' אשר סלומון שאל את הרבי אודות רשיון ונהיגה במכונות, השיב לו הרבי: "אין כדאי".

מאז ועד אחרית ימיו, נהג לחדש מידי תקופה את רשיון הנהיגה שלו, אך לא נהג ברכב, כדי לקיים בהידור את הוראת הרבי. כי באם אין לו רשיון - מה החידוש בכך שאינו נוהג?...

המטרה היחידה של התניא

כשהר"ד ר' ניסן מינדל כתב בהקדמתו לתרגום ספר התניא - כי "מטרת המחבר... שספר זה יהיה מעין 'פוסק אחרון' בתורת הנסתר, כשם שראה את השולחן ערוך שלו פוסק אחרון בהלכה".

הרבי מחק את המילים "תורת הנסתר" וכתב: "בעבודת אהבה ויראה, ואיך שקרוב הדבר מאוד".

והרבי הוסיף והעיר, "אין בתניא ביאור עניינים בחכמת הנסתר, או פסקים בזה, כי אם לפי הדרוש להנ"ל".

בהשוואה גמורה

ביחידות הראשונה של הרב סקאבלא, אמר לו אדמו"ר הרשב"ב בין הדברים: אם יגנוך ואם ישבחוך - יהיה הדבר בהשוואה גמורה בעיניך (כשביקשו ממנו לספר עוד מהיחידות, אמר שגם כך אצל חסידים לא נוהגים לספר ממה שהיה להם ביחידות אצל הרבי).

כשהגיעו למקום בו תכננו לטבול, המים היו קפואים ושכבת קרח כיסתה את המים. מי שנבחרה להיות הראשונה לטבול היתה מרת רבקה כהן, וכששברו את הקרח והיא טבלה את הרגל, כל גופה רעד מקור והיא חששה שאם תיכנס - לא תוכל לצאת בחיים, וכבר כמעט והחליטה לדחות את הטבילה לפעם אחרת.

אך לפתע חלפה במוחה ההרהור, שאם היא תתחרט - היא לוקחת על כתפיה אחריות עצומה, כי גם אם היא יכולה להמתין ולחכות לחודש הבא, אחרות עלולות ללמוד ממנה ולדחות גם הן את הטבילה, ומי יודע מה יהיו התוצאות מזה...

ובהחלטה של מסירות נפש קפצה אל המים וטבלה, וכמו שחששה - התעלפה בתוך המים והיו צריכים להוציא אותה כשהיא כחולה מעילפון...

חזירו את רוחה, ואחריה קפצה במסירות נפש עוד אשה ועוד אשה, וכך היה עם כולם - התעלפו בתוך המים והוציאו אותן...

כשנסעו אל הרבי, התבטא הרבי בהתוועדות שכל הילדים שנולדו מהמסירות נפש של ה"קור כקרח", הפכו ל"חסידים של אש".

(כעבור תשעה חודשים מסיפור זה, נולד הרה"ח ר' יואל כהן...).

'הצד השווה' במשיגיהם

באחת היחידות של הרה"ח ר' פיניע קארף, אמר לו הרבי: ככלל, לא כל הבחורים שווים ולא כל המשגיחים שווים, אך נקוט האי כללא בידך, שצריך לנהוג באופן של 'שמאל דוחה וימין מקרבת', אך העיקר הוא ה'ימין מקרבת'.

והמשיך הרבי ואמר: בפרט בזמנים אלו, הכל צריך להיות באופן של שקלא-וטריא ולא כפי שהיה פעם, שהיו 'כופים' את הבחורים, ובפרט שהבחורים יודעים כיצד זה בישיבות אחרות, שמאפשרים להם לעשות כל מה שליבם חפץ...

אני' - איני מצווה לך

דרשו חסידים: "שלח לך - לדעתך, אני - איני מצווה לך". אמנם הרבי שולח אותך ומבקש ממך שהשליחות תחדור בך ותפעול עם 'דעתך' וכשרונותיך, אך "אני", את המציאות האישית שלך "איני מצווה לך", היא אינה חלק מהשליחות...

לשון הרב

בזמן לימודיו של הרה"ג הרה"ח הרב יצחק הענדל בישיבה, שימש כאחד מה'חוזרים' של אדמו"ר הרי"צ.

באחת הפעמים, הרבי אמר פסוק באופן שונה מכפי שכתוב בנביא, ור' האטשע פייגין אמר לו לחזור כפי שכתוב, ובחזרה הרבי תיקן אותו שלוש פעמים (הוא חזר שוב על לשון הפסוק המקורי על פי הוראת ר' האטשע), ואז ר' האטשע פנה אל אדמו"ר הרי"צ ושאל 'הרי כך כתוב?' ענה לו הרבי: אבל זהו לשון הרב.

הגיע היום תלמיד חדש

ביום שהרה"ח ר' ניסן נמנוב ע"ה הגיע לישיבת תומכי תמימים בלובאוויטש, כאשר חזר המשפיע ר' שילם קוראטין לביתו, אמר לאשתו: "היום הגיע תלמיד חדש לישיבה בשם נמנוב. קבלת-עול'ניק כזה לא ראיתי מעולם... עם הקבלת-עול שלו הוא עוד יעבור את כולנו!..."

לשאול רב

הרב ירוסלבסקי כתב פעם לרבי שאשתו רוצה לקחת הפסקה, והרבי ענה לו לשאול רב, ודווקא אחד כזה שלא בקשר רציף איתו ולא קשור בשום קשר משפחתי.

קולא בערב שבת

הרה"ח הרב זלמן שמעון דבורקין היה נוטה על פי רוב להחמיר, אך כשהיו שואלים אותו בערב

שבת על עניני בשר וחלב היה נוטה להקל בכל מה שאפשר, ומסביר לשואל שזהו משום כבוד שבת

סגולה לאריכות ימים

פעם הרבי דיבר עם ר' לייבל גרונר על כך שאנ"ש יקראו לבניהם בשם 'מנחם מענדל', והוא נבהל מאוד. לאחר מכן הרבי הרגיע אותו ואמר (התוכן): ראשית אצל יוצאי ספרד זהו סגולה לאריכות ימים, ומלבד זאת, הרי גם הצמח צדק נקרא בשם זה.

איך אפשר לאכול?...

בערוב ימיו של הצמח צדק, היה חלוש מאוד וקודם תשעה באב לא היה ברור שיצליח לצום בשל מצב בריאותו. שלחו לשאול בהוראתו אצל הרופא והוא אסר עליו לצום, אך לפועל הוא לא אכל במשך כל הצום... כששאל אותו בנו המהרי"ל בתמיהה כיצד זה ייתכן, השיב שאכן אם זה היה יום כיפור היה אוכל...

תמיהתו של המהרי"ל רק גברה, ואביו הסביר שאכן ביום כיפור 'הפה שאסר' הוא הפה שהתיר, וממילא אם התורה אומרת שבמצב כזה לא צריך לצום, אז אין כל הידור להתאמץ ולהסתכן ולצום.

לעומת זאת בתשעה באב, הרי זה שלא אוכלים הוא משום החורבן, ואף שהרופא התיר - איך אפשר לאכול ביום כזה?...

היום אין כתפיים רחבות

בעל ה'תולדות' הקפיד על המגיד על שקיבל את תקנת אדמו"ר הזקן בדבר הסכינים המלוטשים ומוסיף חומרות שאצל הבעל שם טוב עצמו לא מצאנו (וזה כעין הוצאת לע"ז).

לפועל בסופו של דבר הגיע בעל ה'תולדות' למעזריטש לטעון בפני המגיד, אך מייד כשהגיע המגיד כבר המתין לו בחוץ, ואיך שעצרה העגלה אמר לו: "הרי יש לך טענה עלי בדבר הסכינים, אך דע לך שלרבי (הבעל שם טוב) היו כתפיים רחבות

בכל השו"תים, ובכל האונגעישיע ספרים!"

הצנע לכת אמיתי

אדמו"ר הרי"צ התבטא פעם: "החתן שלי כל כך 'הצנע לכת', שהוא מצניע את עצמו גם ממני..."

סגולת 'אל תירא'

באחת משנות הלמ"ד'ס, כשראש השנה חל בימים חמישי שישי וחלוקת כוס של ברכה התקיימה במוצאי שבת שובה (קביעות זו חלה בשנים תשל"א, ותשל"ד), עבר לפני הרבי יהודי עולמ'שע מבארא-פארק, וכשהגיע אל מול פני הקודש שאל אותו הרבי אם הוא כבר אכל מלווה מלכה? הוא ענה בשלילה, והרבי אמר לו: "אז כדאי מאוד שתיטול ידים לסעודת מלווה מלכה, זה סגולה לכמה עניינים ובפרט לשמירה, כפי שנאמר בזמירות של מוצאי שבת 'אל תירא עבדי יעקב'..."

הוא אכן שמע להוראת הרבי ונטל ידיו לסעודה. כעבור שבועיים, בחג ראשון של סוכות, התארח אצלו בנו הנשוי עם משפחתו, ובדרכם במוצאי החג חזרה לביתם במונסי, נקלעו לתאונת דרכים קשה והרכב שלהם נמעך לגמרי.

בניסים גלויים, אף אחד מהמשפחה לא נפגע בצורה רצינית. השוטרים שהגיעו למקום התקשו להאמין שכל המשפחה היתה ברכב המעוך.

כשהצליחו לפנות את החפצים מתוך הרכב, הוציאו משם סידור מקומט, כשהדף שמבצבץ מתוכו הוא הדף בו מודפס הפיוט "אל תירא עבדי יעקב" מזמירות מוצאי שבת...

הוא היה יכול להגן על הדור על אף הסכינים הפגומות, ואילו בדור שלנו אין מי שיגן ולכן צריך להוסיף ולהחמיר ולהדרר."

לא חלק מהתקנות

כשהרבנית חנה נפטרה, הודיעו שנשים לא יבואו לבית החיים, אך כשהרב אושפאל רצה לקבוע את זה כמנהג קבוע וכחלק מתקנות החברא קדישא - שלל זאת בתוקף.

אין צורך לעזור...

שח הרה"ח הרב עדין אבן ישראל: ענינו של יום כיפור הוא "כי רחץ השם את צואת בנות ציון", יש כאלו שבימי ההכנה ליום כיפור ובפרט ביום כיפור עצמו הם נסערים ונרגשים, אבל האמת היא שאין שום צורך 'לעזור' לקדוש ברוך הוא.

כשאמא מנקה את הבן שלה והוא מתחיל 'לעזור' לה, הוא רק מסבך את העסק והלכלוך נמרח לכל כיוון. אין צורך.

על פי תורה עיקרו של יום כיפור הוא שבייתה. שבייתה ממלאכה, שבייתה מאכילה, שבייתה מתענוג. אל תזוז, תן לקב"ה לעשות את המלאכה.

על פי חסידות עיקר העבודה היא דווקא אחרי יום כיפור, בזמן שב'עולם' כבר יורד ה'מתח' הרוחני... דווקא אז היא העבודה, להשתדל להישאר כמה שיותר נקיים...

בקי בכל השו"תים

הרה"ג רבי בעריש צוקרמן (מחשובי רבני בעלזא) העיד פעם על הרבי: "הוא בקי בעל פה

לזכות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

•

ולזכות
הרה"ת מנחם מענדל וזוגתו מרת חיה מושקא שי'
דורון

ולזכות בניהם, החיילים בצבאות השם
הת' לוי יצחק שי', הת' שמואל שי',
הת' דב משה שי', הת' עמוס אליהו שי'

וכל בני המשפחה המורחבת שיחיו,
שיזכו לגרום נחת רוח רב לכ"ק אדמו"ר שליט"א
בכל פעולותיהם הליכותיהם ומעשיהם,
ולפעול את התגלותו השלימה והמיידית
ותיכף ומיד ממש!

•

יחי אדוננו מורנו ורבינו
המלך המשיח לעולם ועד!